א טייוועלס-מאשין איז דער סאוו. אמבאסאדע איז ווארשא

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT פרייז 20 גראשען. היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 97 | Łódź, Niedziela 27 kwietnia 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, כט ניסן תר״ץ | № 97

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

טיף דערשיטערט צוליב'ן טויט פון אי נעם פון אונזערע אקטיווסטע חברים, מיטגרינדער און פרעזעס פון אונזער פעראיין, פאר-שטעהער פון לאדזער קליינהענדלערטום און מיטגליד פון ראט פון דער פאלקס-פארטיי אין לאדז

נ. ע. מאיר אוניקאווסקי

וועלכער איז ביז'ן לעצטען מאמענט פון זיין שווערען לעבען פעסט און טריי געשטאנען אויף דער וואך פון אונזערע אינטערעסען, און איז דעם דאזיגען בעוואוסטזיין, אל די אומגליקליכע פאמיליע זייער טריסט געפינען.

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג פון יודישען געפליגעל-הענדלער-פעראיין
אין לאדז, פאמארסקא 17

לחבר המועצה של הקהלה העברית בלודז

ר׳ אברהם יצחק עקביא נ״י

לרגלי האסון הנורא במות עליו בתו העדינה מרת

רחל נ. ע.

מביעים אנו בזה רגשי השתתפותנו בצערו הגדול.
בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ימצא תנחומין.

שלטון הקהלה העברית
בלודז

טיף געבויגען שטעהען מיר פאר'ן פרישען קבר פון אונ-זער פריהצייטיג פארשטארבענעם גרינדער און עהרען-פרעזעס פון צענטראלען קליין-הענדלער-פעראיין

נ״ע מאיר אוניקאווסקי

מיר בעוויינען אין טיפען צער דעם פערלוסט, וואס האט געטראפען אונזער פעראיין און איהרע מיטגלידער.
חבל אל דאבדין ולא משתכחן.

די פערוואלטונג און די מיטגלידער
פון קליינהענדלער-פעראיין
פיעטריקאווער 6.

דעם טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס אונזער פריינדין **העלא און פאמיליע** צוליב'ן טויט פון זייער אונ-פערגעסליכען מאן און פאטער

נ״ע מאיר אוניקאווסקי

זיים געטריסט!

מ. טורעק, ס. יוזעפאוויטש, פ. שטערן,
פ. און מ. לאסמאן, פ. שטארק,
י. ראכבערג, פ. אונטערעכט, מ. וויגאצקי

דעם טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס דער שווערגע-טראפענער **פאמיליע אוניקאווסקי** צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער אונפערגעסליכען מאן און פאטער

נ״ע מאיר

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג, סעקרעטאריאט און מיטגלידער
פון קליינהענדלער-פעראיין, פיעטריקאווער 6.

דערמיט דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען ביילייד דער שווערגעטראפענער **פאמיליע אוניקאווסקי** צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען מאן און פאטער

נ. ע. מאיר

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג
פון יוד. לעבעדיגען געפליגעל-הענדלער-פעראיין אין לאדז.

אכטונג! אכטונג!

שניידערס, היטעלמאכערס אין לאדז!

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז ס'איז שוין דא אין אונזער לאגער צום פערקויף די בעריהמטע

האלץ-קויהלען א. נ. „Specjalność"

די בעריהמטע קויהלען צייכנען זיך אויס מיט פאלגענדע מעלות: 1) זיי ברענען אהן רויך און טשאד; 2) זיי ברענען וואונדערבאר און גיבען א שטארקע היץ; 3) ערשפארען 50% לויט געוועהנליכע קויהלען; 4) זיי זע-נען אהן מאנקא.

פאדערט איבעראל די קויהלען „SPECJALNOŚĆ"

„WU-DE-ES"

Węgiel Drzewny „Specjalność"

FRANCISZKAŃSKA 17.

קאלאניאל-הענדלער-פעראיין

15 ציגעל-גאס 15

היינט, זונטאג, דעם 27. אפריל, 5 א זייגער נאכמ. צום ערשטען טערמין און 6 א זייגער נאכמ. ביי יעדע צאהל מיטגלידער וועט פארקומען אין אייגענעם לאקאל

די יעהרליכע

גענעראל-פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג:

1) ערעפנונג פון דער פערזאמלונג, 2) וואהלען פון א פארזיצענדען, 2 אסעסאר-אן סעקרעטאר, 3) בעריכט פון דער רעוויזיאנס-קאמיסיע, 4) קאסע-בעריכט, 5) בע-ריכט פון דער טעטיגקייט פון דער פערוואלטונג, 6) בודזשעט אויפ'ן יאהר 1930, 7) וואהלען פון א פערוואלטונג, רעוויזיאנס-קאמיסיע און קאנדידאטען, 8) פריע פארשלעגע.

אלע מיטגלידער ווערען געבעטען צאהלרייך און פינקטליך צו ערשיינען.

די פערוואלטונג.

פאלקס-אוניווערזיטעט

ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

היינט, זונטאג, 27/4, 8.30 אוו. אין לאקאל פון דער ציוניסט. ארגאניזאציע (צעגעלניאנא 4)

פארלעזונג

אויף ד. ט.: „ראדיאפאניע"

פרעלעגענט: אינזש. י. זשעלינסקי.

איינגאנג פריי! איינגאנג פריי!

8-טונג בלעכער-מייסטער!

היינט, זונטאג, דעם 27. ה.ח. 7 אווענד קומט פאר אין לאקאל פאלודניאווא 4

א פארוואהל-פערזאמלונג

וועגען צעך-ברעפנונג.

צו וועלכע אלע מיטגלידער און נישט-מיטגלידער ווערען געבעטען פינקטליך צו קומען.

6483 מיט אכטונג די גרינדער.

בעקאנטמאכונג.

די פערוואלטונג פון הילפס-פעראיין „משמרת החולים" אלעקסאנדראווסקא 6 טעלעפאן 146 25, בעהט זעהר אלע מיטגלידער און סימפאטיקער, יונגעלייט און פריילינס, זיך צו פערשרייבען אין פעראיינס-קאנצעלאריע, אנטייל-צונעהמען אין דעם

בלימעל-טאג

וואס ווערט פארקומען מיטוואך, דעם 30 אפריל ד. י. געדענקט, אז מיט אייער מיטהילף ראטעוועט איהר יודישע קראנקע פון גאלוט, ראדאגאשטש און זגערזש.

די פערוואלטונג.

אויף דער סאוו. אמבאסאדע אין ווארשא

איז געפלאנט געווארן א שרעקליכער אטענטאט

געפונען א טייוועלס-מאשין, וועלכע האט געקענט חרוב מאכען א גאנצע גאס. — גרויסע ארעסטען

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). היינט נאכמיטאג האט זיך אין שטאט פארשפרייט א סענסאציאנעלער קלאנג, אז מ'האט ענטדעקט א צוגעגרייטען אטענטאט אויף דער סאוויעטישער אמבאסאדע אין ווארשא, וואו מ'האט געפונען א טייוועלס-מאשין.

די ידיעה האט זיך טאקע באלד בעשטעטיגט און די פרטים שטעלען זיך פאר אויף פאלגענדען אופן: דער הויז-וועכטער פון פאנאנסקא 17 איז היינט ארויף אויפ'ן דאך פון דערמאנטען הויז, כדי עפעס צו ברענגען אין ארדנונג. אויפ'ן דאך האט ער בעמערקט א עלעקטרישען דראט, וועלכע איז געווען אנגעשאלטעט אין דער עלעקטרישער לייטונג פונ'ם הויז. דער צווייטער עק פון דער דראט איז געווען אריבערגעווארפען אויפ'ן דאך פון פאנאנסקא נומער 15, אין וועלכען ס'געפינט זיך די סאוויעטישע אמבאסאדע. דער הויז-וועכטער האט וועגען דעם מיטגעטיילט דעם 11-טען קאמיסאריאט, וועלכער האט פון זיין זייט מיטגעטיילט וועגען דער ענטדעקונג דעם אויספארשונגס-אמט. אויפ'ן ארט זענען גלייך אנגעקומען עטליכע העכערע באאמטע, וועלכע האבען אנגעהויבען די אויספארשונג. ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז אויפ'ן דאך פון נומער 17 האט זיך געפונען א זייגער-אפאראט פון ראנגען האט זיך אן עלעקטרישע דראט געצויגען אויפ'ן דאך פון פאנאנסקא 17. דארט איז זי אריינגעפאלען אין קוימען, מ'האט געוואלט ארויסציהען די דראט פון קוימען אבער דארט איז געווען עפעס א זעהר שווערער געגענשטאנד, וועלכער האט זיך אפגעריסען און איז געבליבען אין קוימען. מ'האט ארויסגערופען עטליכע קוימען-קעהרערס, וועלכע האבען געפרובט ארויסנעהמען דעם געגענשטאנד, אבער אויך זיי האט זיך דאס נישט איינגעגעבען.

דאן איז געבליבען די נויטווענדיגקייט צו פיהרען די אויספארשונג אויף דער טעריטאריע פון דער סאוויעטישער אמבאסאדע, וועלכע איז אבער עקסטעריטאריאל. צוליב דעם איז דער לייטער פון מזרח-דעפארטאמענט פון אויסערן-מיניסטעריום האלובקא אוועק אין דער סאוויעטישער אמבאסאדע און געבעטען די ערלויבניש צו פיהרען די ווייטערדיגע אויספארשונג.

דער ראט פון דער אמבאסאדע קאטשובינסקי האט די ערלויבניש געגעבען און אין בנין פון דער אמבאסאדע איז געקומען אויך דער פראקוראר מיכאלאווסקי. מ'האט אויסגעהאקט א וואנט און פון קוימען-עפענונג ארויסגענומען א רויר פון 70 צענטימעטער לאנג און 18 ברייט. די רויר, וועלכע איז געווען אנגעפילט מיט עפעס א מאטעריאל, האט געוואויגען א ערך 30 קילא. מיליטערישע כאעמיקער האבען די באמבע ארויסגעפיהרט הינטער דער שטאט, וואו זי איז געעפענט געווארען. ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די רויהר איז געווען אנגעפילט מיט א שטארקען אויפרייס-מאטעריאל, וואלט די דאזיגע באמבע אויפגעריסען וואלט זי פערניכטעט נישט נאר דעם בנין פון דער סאוויעטישער אמבאסאדע, נאר אויך די נעבען בנינים.

אין די פאליציאישע קרייזען איז באלד געפאלען א חשד, אז דער אטענטאט איז צוגעגרייט געווארען דורך רוסישע עמיגראנטישע קרייזען, ס'זענען שוין ארעסטירט געווארען עטליכע צעהנדליג פערזאן.

די דעפוטאטען-אינטערפעלאציעס דארפען בלייבען אהן ענטפער

צירקולאר פון אינערן-מיניסטעריום

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער וויצע אינערן-מיניסטער פולק. פיעראצקי האט ארויסגעשיקט א בריף צו אלע אמטען, וועלכע אונטערליגען דעם אינערן-מיניסטעריום, אין וועלכען ער טיילט מיט, אז צוליב דעם שליסען פון סיים און סענאט, דארף מען האלטען די אינטערפעלאציעס פון די דעפוטאטען און סענאטארען, וואס זענען אריינגעטראגען געווארען אויף דער פערגאנגענער סעסיע, פאר נישט געוועזענע און מ'דארף אויף זיי נישט ענטפערן.

די דאזיגע פעראָרדנונג איז אין הסכם מיט'ן צירקוליאר פון פרעזעס פון מיניסטערן-ראט פון 3 סעפטעמבער 1928.

אונאפהענגיג דערפון דארפען אבער די אמטען אויספארשען די פארוואורפען וואס זענען געמאכט געווארען אין די אינטערפעלאציעס און זיי ערלעדיגען אויף א איננערליכען דינסט-אופן.

צי וועט דער צענטראלעוו פערלאנגען צונויפצורופען אנ'אויסערגעוועהנליכע סיים-סעסיע

ווארשא 26 (טעל. פון אונזער סיים קארעספאנדענט) אין די סאציאליסטישע קרייזען הערט מען, אז די איבריגע ריכטונגען פון „צענטראלעוו" וועלען זיך נישט אקעגענשטעלען דעם פארשלאג פון פ.פ.ס., פארצולעגען דעם מלוכה-פרעזידענט א פעטיציע וועגען צונויפרופען אנ'אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון סיים, אזוי אז די פעטיציע זאל דערלאנגט ווערען אין די ערשטע טעג פון מאי.

פון דער אנדערער זייט פערזיכערט מען, אז די פויערים פארטייען וועלען זיין געגען דערלאנגען די פעטיציע.

ביז דער ענין וועט נישט אויפגעקלערט ווערען וועט די רעגירונג נישט ערקלעהרען איהר שטעלונג בנוגע דער אויסערגעוועהנליכער סעסיע פון סיים.

די פלענארע זיצונג פון „צענטראלעוו" קומט פאר דינסטאג.

דייטשלאנד וויל אפשוואכען דעם איינדרוק

געזאנדטער ראושער ביים פוילישען אויסערן-מיניסטער וועגען דער צאל-פראגע

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דער אויסערן-מיניסטער זאלעסקי האט נעכטען אויפגענומען דעם דייטשען געזאנדטען ראושער. קיין אפיציעלע ידיעות וועגען דעם דאזיגען געשפרעך זענען נישט פערהאן. ווי מיר דערוויסען זיך אבער האט דער געזאנטער ראושער אויף פאלגענדען אופן פרעציזירט זיין שטעלונג צו דער פראגע וועגען העכערען די צאל-טאריפען אויף אגראר-פראדוקטען. מינ. ראושער וויל אפשוואכען דעם איינדרוק פון העכערען דעם צאל און פערזיכערט, אז די העכערונג וועט נישט שעדיגען די אינטעסען פון די מלוכות, וואס עקספארטירען אגראר-פראדוקטען.

דער ענטפער פון אויסערן-מיניסטער זאלעסקי איז לעת-עתה נאך נישט פערהאן.

רמזים, אז קיין וואהלען צום סיים וועלען נישט פארקומען

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דאס אינערן-מיניסטעריום האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג, אז די צוגאב-וואהלען צום סיים אין קאוולער-קרייז זאלען פארקומען ד. 13 יולי. אין די פאליטישע קרייזען גיט מען דער דאזיגער פעראָרדנונג צו א גרויסע בעדייטונג, ווייל מ'זעהט דערין א בעווייז, אז די רעגירונג האט נישט בדעה איצט אדורכצופיהרען נייע וואהלען צום סיים.

אויפגעריסען א גראנאט

בעת די מיליטערישע איבונגען אין ווילנא

ווילנא, 26. טעלעפאניש) בעת די מיליטערישע איבונגען אויף „פלאץ בראני" האט אויפגעריסען א גראנאט. דער פארוטשניק לובעק, אונטעראפיציר פאיקא און פלוטאנאווי לארענצקי זענען שווער פערוואונדעט געווארען. 2 אנדערע מיליטער-לייט אוריצקי און אורבאנאוויטש זענען לייכט פערוואונדעט געווארען.

מ'האט פערקלענערט די שטייערן

נישט ביי אונז נאר אין פראנקרייך

פאריז, 26. (ספ. טעל.) אויף דער היינטיגער נאכט-זיצונג האט דער פארלאמענט איינשטימיג בעשלאסען מיט 460 שטימען, א חוץ די סאציאליסטען, וועלכע האבען זיך אפגעהאלטען פון שטימען, די פערקלענערונג פון שטייערן מיט 1500 מיליאן פראנק אין יאהר 1930 און מיט 1800 מיליאן פראנק אין יאהר 1931.

יודען אין פאשיסטישען לאנדראט

מיילאנד, 26. (יט"א טעלעגראפיש) היינט האט דא מוסאליני געעפענט דעם לאנדראט פון די פאשיסטישע קארפאראציעס. דער לאנדראט וועט האבען גרויסע עקאנאמישע קאנפערענצען. אין ראט געהען אריין, צווישען 150 מיטגלידער, אויך 6 יודען — פראף. אריאנס, לוצאטי א.א.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

גאסטראלען פון די אמעריק. סטארס **אנא** און **היימאן יאקובאוויטש**

15.000 מענשען האבען בעוואונדערט „די אמעריקאנער חתונה" הונדערטער מענשען זענען אוועק, נישט בעקומענדיג קיין בילעטען.

היינט, זונטאג, ד. 27-טען, 9 אווענד הייכאן יאקובאוויטש'ס גרויסע אויפפיהרונג

„אמעריקאנער חתונה"

אין 2 אקטען מיט פראלאג פון ה. יאקובאוויטש. ראל „סאסעלע"—אנא יאקובאוויטש

געזאנג פון „אמעריקאנער חתונה"

1) זאלסט מיך געדענקען
2) לערנט קינדערלעך
3) מיין חתונה-נאכט
4) חוה'ס טעכטער
5) בראשית
6) שישו ושימחו
7) אוי, קינדער-טעג
8) מזל-טוב חתן-כלה
9) מיין מאן הייסט מיך טאנצן
10) לעבעדיג לוסטיג פריילעך
11) אמעריקאנער מיידלעך
12) מאמענטען-טאנץ
13) ליבעס-ראמאנס
14) עך וויל, ער נישט
15) זיסע ליבע, דועט
16) מענער, מענער, מענער
17) צרות אויף כפרות
18) פופען-דועט
19) אמעריקאנער חתונה
20) פינאל.

ס'איז ספעציעל אנגאזשירט געווארען דער ארטיסט און זינגער

מיכאל קליין אין כאראקטער-קאמיקער **שלמה הערשקאוויטש**

מאנטאג, ד. 28-טען, 9 אווענד פאפולערע פארשטעלונג פון 1 ביז 2,50

„איהר גרויסער סוד" אין 3 אקטען מיט געזאנג. הויפט-ראלען: „ניניש"— אנא יאקובאוויטש; „זידעל"—ה. יאקובאוויטש

ס'נעהמט אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאלאנסקי, ראקאוו.

מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן. בילעטען ביי דער קאסע פון טעאטער.

Dr. Różaner

הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע

Dzielna (Narutowicza) 9 tel. 128-98

נעמט אן פון 8—10 פריה און פון 5—8 אווענד

ווארטע-זאל פאר פרויען.

58 טוך- און קארט-לאגער 58

H. WEKSLER

ŁODZ, PIOTRKOWSKA 58 1. שט. פראנט, טעל. 209-89

עמפפעהלט צום קומענדען סעזאן אינ- און אויסלענדישע שטאפען פון ערשטקלאסיגער קוואליטעט אויף מענער- און דאמען-גארדעראבען צו צוגענגליכע פרייזען.

58 58

בעקאנטמאכונג.

די פערוואלטונג פון „מחזיקי חולים" קילינסקי 120, טעל. 152-65 בעט אלע מיטגלידער און סימפאטיקער, יוגנטלייט און פריינדס, זיך צו פערשרייבען אין פעראיינס-קאנצעלאריע אנטיילצונעהמען

איז דעם בלומעל-טאג

וואס וועט פארקומען מאנטאג, ד. 28 אפריל 1930, ווייל די צייט איז קורץ. געדענקט, דאס מיט אייערע מיטהילף ראטעוועט איהר יודישע נפשות!

בעמערקונג: מ'בעט זעהר די יוגענד און די סימפאטיקער פון גייערס ראיאן צו רעגיסטרירען זיך אין שוהל „באר מרים", נאווא זארזשעווסקא 18 היינט, זונטאג פון 6—9 אווענד.

די פערוואלטונג.

Dr. **B. Donchin**

ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

מאניושקי 1, טעל. 209-97

Dr. med. **H. KRAUSKOPF**

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

צעגעלניאנא 45, טעל. 113-47

נעמט אן פון 4 ביז 7 אין אווענד.

אונזער ח' וויצע-סטארשע ה' **שלמה אושעראוויטש** צוליב'ן טויט פון זיין אונפערגעסליכער פרוי

נ"ע חיי

דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל.

דער בלעכער- און דעקער-צעך

אין לאדז, זאוואדזקא 4.

בייטאג — זון
ביינאכט — ארגענטא

דער פערגלייך ווארפט זיך אן יעדן איינציגען, ווער עס מוז א טייל פון מעת-לעת פערברענגען ביי קינסטליך ליכט.

גוט ליכט — איז א בעדינג פאר'ן געזונד און גוטע שטימונג, וואס איז נויטיג צו דער ארבייט און פערוויילונג.

אזא ליכט איז
די זשארובקע
PHILIPS ARGENTA

צו דער ארגענטא-זשארובקע — פיליפס-ארמאטור

Wyrób Krajowy Polskich Zakładów Philips S. A.
Warszawa, Karolkowa 36/44

שרעקליכע שרפה אין א יודיש שטעטעל
43 הייזער פערברענט, 324 יודישע נפשות אהן אדאך איבער'ן קאפ

וו א ר ש א, 26. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). פרייטאג 1 א זייגער ביינאכט האט אין שטעטעל פושעיוארסק אויסגעבראכען א שרפה. די פלאמען האבען מאמענטאל ארומגענומען גאנצע גאסען און אין פערלויף פון א האלבע שעה האבען 43 הייזער געפלאקערט. ס'האבען זיך אפגעשפילט שרעקליכע סצענעס. 324 נפשות, ס'רוב יודען זענען געבליבען אהן א דאך איבער'ן קאפ.

בעשטעטיגט דעם טויט-אורטייל איבער יוסף ארפאלי

י ר ו ש ל י ם, 26 (י.ט.א. טעלעגראפיש). די צווייטע אינסטאנץ האט בעשטעטיגט דעם טויט-אורטייל איבער דעם יוד יוסף ארפאלי, וועלכער איז דורכ'ן יפו'ער געריכט פערמשפט געווארען צום טויט פאר ערמארדען אן אראבער.

די פערמיידיגונג האט בעשלאסען זיך צו ווענדען צום הויך-קאמיסאר טשענסעלאר וועגען בעגנאדיגען דעם פערמשפטען.

קאמיטעט צו פארשען די לאגע פון די לאנדווירטען אין א"י

י ר ו ש ל י ם, 26 (י.ט.א. טעלעגראפיש). דער נציב-העליון סער טשענסעלאר האט בעשטימט א ספעציעלען קאמיטעט, וואס דארף אויספארשען די עקאנאמישע לאגע פון די לאנווירטען אין א"י.

פאר'ן 1 מאי אין א"י

י ר ו ש ל י ם 26 (ספ. טעלעגר.) די עקזעקוטיווע פון „הסתדרות העובדים" האט זיך געווענדעט צו איהרע אפטיילונגען אין לאנד מיט א פאר-שריפט זיך נישט צו בעטייליגען אין די פייערונגען פון 1-טען מאי, וואס וועלען איינגעארדנעט ווע-רען דורך קארפערשאפטען. וועלכע האבען נישט קיין פולמאכט פון דער „הסתדרות".

די עקזעקוטיווע מאטיווירט דאס דערמיט, אז דאס איינארדנען אזעלכע דעמאנסטראציעס אין א געגענד פון צוויי נאציאנאליטעטען קאן אין איצטיגען מאמענט ברענגען צו פראוואקאציעס.

2 אראבער פער'משפט צום טויט
פאר די שחיטות אין חברון

י ר ו ש ל י ם, 26 (ספ. טעל.) דער טריבונאל האט פערמשפט צום טויט 2 אראבער, וועלכע זאנען בעשולדיגט געווען אין מארדען יודען בעת די אונרוהען אין חברון. אויף די פאמיליעס פון די פער'משפט'ע איז ארויפגעלעגט געווארען א שטראף אין דער הויך פון 1700 פונט שטערלינג.

אראבער זאמלען געלד

י ר ו ש ל י ם 26 (יט"א טעלעגר.) קיין העדזשאס איז אפגעפאהרען א דעלעגאציע פון אראבער מיט'ן ציל צו זאמלען געלד פאר די אראבער, וואס האבען געליטען בעת די אונרוהען אין ארץ-ישראל.

פאר פערשפרייטען קאמוניסטישע ליטעראטור אין א"י

ירושלים, 26 (יט"א טעלעגראפיש).
חנה סוקעניק פון תל-אביב איז פערארטיילט געווארען פאר פערשפרייטען קאמוניסטישע ליטעראטור אויף 2 חדשים טורמע און ארויסגעשיקט צו ווערען פון ארץ-ישראל.

פוטבאל-פלאץ אויפ'ן ארט פון א שוהל אין חברון

ירושלים, 26 (יט"א טעלעגראפיש).
פון חברון טיילט מען מיט, אז אויפ'ן ארט, וואו ס'איז בעת די אונרוהען אין חברון, צושטערט געווארען א שוהל, האבען די אראבער איינגעארדנעט א פוטבאל-פלאץ, אויפ'ן ארט פון א צווייטער חרוב-געווארענער שוהל — א בית-הכסא. פון די הייזער, וואו עס האבען געוואוינט יודען, האבען די אראבער צוגערויבט אלע חפצים און מכשירים.

געפונען געווער ביי א אראבער

ירושלים, 26 (יט"א טעלעגראפיש).
אין יפו איז ארעסטירט געווארען א-אראבער, ביי וועלכען מ'האט געפונען 3 רעוואלווערען און 300 קוילען.

לאדזער נייעס

אמטליכע ענדערונגען אין לאדזער געריכטס-וועזען

עהערנעכטען איז פערעפענטליכט געווארען א מיניסטעריאלע פעראָרדענונג וועגען נייע נאמינאציעס און ענדערונגען אין לאָדזער געריכטס-וועזען. צוו. אגד. זענען פארגעקומען פאלגענדע ענדערונגען:

ה' לאומאָוויטש איז נאָמינירט געוואָרען אלס געהילפס פראָקוראָר אין לאָדזער קרייז-געריכט; די ה"ה מאקסימיליאן פענכערעק און יעזשי דאָקאָנס זענען נאָמינירט געוואָרען אלס שטאָטישע ריכטער אין לאָדז, און ה' וואצלאוו וואָדזשינסקי, דער ביז-איצטיגער שטאָטישער ריכטער איז בעפרייט געוואָרען פון זיין אמט.

די ערשטע קראנקע אין נייעם שפיטאל

(ב.) עהערנעכטען, ביים פייערליכען חנוכת הבית פון נייעם קראנקען-קאסע-שפיטאָל, בעת דער מלוכה-פרעזידענט איז נאָך געווען אינעווייניג, האָט מען געבראכט אהין די ערשטע פאציענטקע אויף דער גינעקאָלאָגישער אָפטיילונג.

עפענטליכע ארבייטען

(—) אויף דער איניציאטיוו פון וואיעוואָדע יאשטשאלט האט דאס ארבייטס-מיניסטעריום אסיגנירט 300,000 זל. אויף עפענטליכע ארבייטען אין לאדז. מען דארף אבער נאר דערביי בעשעפטיגען ארבייטסלאזע דורך דער פערמיטלונג פון מלוכה'שען ארבייטס-פערמיטלונגס-אמט.

א סדום-מויערער
שענדעט א 3-יעהריג קינד

(א) אויף צעגלאנע 10 (באלוט) האט דער 40-יעהריגער מויערער יוזעף מארטשיניאק פערנארט צו זיך דאס דריי-יעהריגע מיידעלע יאניגא יאטשאק, און זי געשענדעט... שפעטער איז דאס מיידעלע געקומען מיט א געוויין צו דער מוטער יאהרער, פאר וועלכע זי האט דערצעהלט, וואס דער בעסטיאלישער פערשוין האט מיט איהר געטון. לכתחילה האט די מוטער נישט גערעדט אינם „פלאפלען" פונ'ם קינד, אבער אז דאס מיידעלע האט נישט אויפגעהערט צו וויינען, איז זי אוועק מיט איהר צו א דאקטאר, וועלכער האט פעסטגעשטעלט, אז דאס קינד זאגט נישט קיין ליגען.

פאליציי האט מארטשיניאק'ן ארעסטירט.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

וואיטשיצקי (נאפיורקאָווסקי 27) ת. דאניעלעצקי (פיעטרקאָווער 127) אילניצקי און ציממער (פרייהייטס פלאץ 2) הארטמאן (מלינארסקא 4) קאהאנע אלעקסאנדראָווסקא 80.

דער בלוטיגער שניט
בעת די אונרוהען אין פעשאוואר

ב א מ ביי, 21 (ספ.טעל.) די קאמיסיע פון אלאינדישען קאנגרעס טיילט מיט, אז אין דער צייט פון די עהערנעכטיגע אונרוהען אין פעשעוואר זענען 52 פערזאן דערהרגעט געוואָרען און 53 פערוואונדעט. איצט איז אין פעשאוואר רוהיג, איבער די גאסען געהען געדיכטע מיליטער-פאטרולען.

ל א נ ד א ן, 26 (ספ.טעל.) די צייטונגען מעלדען פון לאהאר, אז פון קאהאן מארשירען אינדישע שבטים קיין פעשאוואר כדי אויסצורויבען די שטאט, נעגען זיי האט מען ארויסגעשיקט געפאנצערטע אויטאס און עראפלאנען.

אין פעשאוואר איז ארויסגעגעבען געוואָרען א פעראָרדנונג, אז איירא פעער טארען נישט אריינקומען אין דער שטאט.

צוזאמענשטויס פון שיפען

קויקסהאפען, 26 (אטע) דער אמעריקאנער פאסאזשיר-דאמפער „פרעזידענט הארדינג" האט היינט נאהענט פון העלגאלאנד זיך צוזאמענגעשטויסען מיט אן ענגלישען קויהלען-דאמפער. די ענגלישע קויהלען שיף איז אונטערגעגאנגען. די מאנשאפט איז געראטעוועט געוואָרען.

צוגערויבט 150 טויזענט זלאטיס

ק א ט א וו י ץ, 26 (ספ. טעל.) אין דער וואוינונג פון טעאדאר פעלקעל אין קאטאוויץ אויף מאריאצקא 35, האבען זיך אריינגעקומען באנדיטען און צוגערויבט א קעסטעלע מיט ציהרונג, אקציעס און מזומן אויף א סומע פון 150 טויזענד זלאטיס.

די פאליציי האט אנגעהויבען זוכען די גנבים און האט אין וועלד הינטער מוכאוויעץ געפונען די צובראכענע קאסעטקע. זי איז אבער געווען לעדיג. די גנבים האט מען נאך נישט געכאפט.

לוק אדער נישט לוק?

ירושלים, 26 (יט"א טעלעגראפיש).
„פעלעסטיין", דער ארגאן פון העכסטען מוסולמענישען ראט, איז מודיע, אז דער גענעראל-סעקרעטאר פון דער א"י-רעגירונג לוק, וועלכער געפינט זיך איצט אין לאנדאן, וועט רעפרעזענטירען די ענגלישע רעגירונג אויף דער יוני-סעסיע פון דער מאנדאט-קאמיסיע ביים פעלקער-בונד. די צייטונג פערזיכערט אויך, אז לוק וועט זיך אומקעהרען אויף זיין אמט קיין א"י.

לאנדאן, 26 (יט"א טעלעגראפיש).
ווי יט"א ווערט געוואויר פון זיכערע קוועלען, וועט לוק נישט רעפרעזענטירען ענגלאנד אויף דער סעסיע פון דער מאנדאט-קאמיסיע, ער וועט נאר בעגלייטען דעם ענגלישען פארשטעהער, וועלכער וועט ווארשיינליך זיין ד"ר שילס.

לאדז
27 אפריל 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז
27 אפריל 1930

וואס קומט דא פאר?
די טראגעדיעס אין די יודישע היימען

א יודישער יונגערמאן אין לאדז האט געשלאגן זיין שוועסטער, ברודער און אפילו די אלטע מאמע, געדראהט מיט אויסשעכטן אלעמען און לסוף מיט זיין אייגן מעסער דערשטאכן געווארן צום טויט פון זיין איינגענער שוועסטער.

לובלין געפינט זיך נאך שטארק אונטערן איינדרוק פון דער בלוטיגער געשעהעניש ביי א יודישער פאמיליע, וואו איין ברודער האט געשאסן צום אנדערן און איז גרייט געווען צו דערשיסן אויך דעם אייגענעם טאטן אדער אפילו די מאמע.

דאס זענען צוויי בלוטיגע פאקטן בלויז פון איין טאג.

עהנליכע פאקטן, א ן בלוט פערגיסונג, קען מען פערצייכענען פיל, זעהר פיל, דאס נישט רעדנדיג שוין פון דערשאצן דעם אייגענעם טאטן און די אייגענע מאמע, לאזן דעם טאטן הונגערן בעת אליין וואוינט מען אין 6—7 צימערן. דאס משלח זיין די מאמע אין א הקדש אדער אין א בית ־ זקנים, כדי זי זאל נישט א חל מאכן פון די פיין געפוצטע פארלאגעס און נישט פלאנטערן זיך אין וועג, בעת עס קומען געסט — פון אזעלכע פאקטן ווייסט יעדע יודישע רעדאקציע פיל צו דערצעהלן און מען דארף דאך וויסן, אז אויב אזעלכע טאטע מאמע קומען שוין אין רעדאקציעס אויסגיסן זייער ביטער הארץ אויף אייגענע קינדער. איז עס דאך שוין דערמאלט, ווען עס איז בא מים עד נפש. אין 99 פאלן אויף הונדערט דערשטיקן דאך די עלטערן זייערע פיין און טרעהרן, ווארטן געדולדיג אויפן מלאך המות, מיטנעהמענדיג די פערבטערונג געגען זייערע קינדער מיט זיך אין קבר און ביים אויסהויך פון דער נשמה בעטן זיי זיכער, אז „עס זאל די קינדער נישט גערעכענט ווערן".

צי האט מען אמאל פון אזעלכעם געוואוסט, אין יודישע משפחות?...

וואס איז דא געשעהן?

אוודאי האבען מיר „געמאכען" פון דער אלגעמיינער מענשליכער פערווילדונג און גייסטיגע ירידה, וואס עס האט אונז געבראכט די וועלט־מלחמה מיט איהרע שחיטות, מארדען און פערוויסטונגען. אבער דאס איז נישט אלץ, מיין איך, עס ווירקט נאך אן אנדירעקטע סיבה.

די ערציהונג.

דער חדר, דאס בית־המדרש און די ישיבה האבען אמאל געגעבען פאר דער יודישער גאס. די ערציהונג דארט איז געווען א גאנצע, א מאראליש שטארקע און ווען זי האט, פראקטיש איז לעבען אפגעשטעלט אונטערגעהונקט איז דאס אויך נישט געווען קיין גרויס אומגליק, ווייל דאס עקאנאמישע און אלגעמיינע לעבען האט דעמאלט געשטעלט קלייניגע פאדערונגען און יודען האבען זיך שוין ווי עס איז א נ׳עצה געגעבען.

די מלחמה־יאהרען האבען אבער אריינגעברענגט ראדיקאלע און טיפע ענדערונגען אינ׳ם עקאנאמישען און ממילא אינ׳ם אלגעמיינעם לעבען. די יודישע גאס איז דערצו לחלוטין נישט געווען צוגעפאסט. נאכמעהר אונזערע אלטע האבען מיר זיך ארויסגעוויזען אויפן געביט פון שול און ערציהונג. דער חדר האט נישט געטויגט, אנדערע שולען האבען מיר נאך נישט געהאט. זענען גרויסע טיילען פון דער יודישער יוגענד הויפטזעכליך ביי די ברייטערע שיכטען פונ׳ם דורכשניטס־מענש, געבליבען אין גאנצען אהן א שול. מיר האבען היינט טויזענדער יודישע יונגעלייט, וואס האבען נישט איבערגעטרעטען די שוועל נישט פון קיין חדר און נישט פון קיין שול. און האט מען זיי געשיקט אין א פרעמדער שול, זענען זיי פון דארט גאנץ שנעל אנטלאפען, אלענפאלס איז אוממעגליך געווען, אז זיי זאלען פון דארט, אלס יודישע קינדער, ארויסטראגען וועלכע גייסטיגען און מאראלישען באגאזש.

פון אט די עלעמענטען שטאמען דאך די אלטע 20 און 25־יעהריגע שיסער, שטעכער און רוצחים.

היינט האבען מיר אנאנדערע ערשיינונג. די פרעמדע שול שלינגט איין 50—75 פראצענט פון יודישע קינדער. כ׳וויל נישט זאגען, אז פון זיי וועלען חלילה ערצויגען ווערען אויסוואורפען. די פרעמדע שול קען זיך זיין ווי וואויל און פיין — זי איז אבער פרעמד דער נשמה פון יודישען קינד און ווען אפילו א.א. קינד לערנט זיך דארט אויס שפראך, חשבון א. ד. גל. געניסט דאס אבער לחלוטין נישט פון דער ערציהונג און אויב עס געלינגט יא דער פרעמדער שול צו ערציהען דאס קינד אויף איהר שטייגער און לויט איהר גייסט — ווערט דאס קינד פרעמד דער אייגענער משפחה, פרעמד דער יודישער סביבה, דעם אייגענעם טאטן און דער אייגענער מאמע.

דאס קינד בעטראכט זיך פאר עפעס „העכערס" ווי זיין סביבה און קוקט אויף זיינע נאהענטע פון אויבען אראפ.

עס גראבט זיך א טיפער שרעקליכער תהום צווישען עלטערן און קינד.

די יודישע עלטערן. וואס בעמיהען זיך אזוי פלייסיג צו רעדען מיט זייערע קינדער דווקא אויף נישט־יודיש, ווייסען נאר אריין נ׳שט וואוהין זיי שטופען זייער קינד. זיי וועלען עס שפעטער אליין נישט דערקענען און וואלען זיי שפעטער קיין טענות נישט האבען, ווען די דאזיגע קינדער וועלען זיי משלח זיין אין א הקדש...

די פרעמדע שול מאכט א חל פון דער יודישער פאמיליע.

א. ש.

צי וועט ביי די קומענדיגע סיים־וואהלען געשאפען ווערען א נאציאנאליטעטען־בלאק?
רעפעראט פון דעפ. גרינבוים אין לעמבערג

די טעג האט אין לעמבערג דעפ. גרינבוים געהאלטען א רעפעראט, אין וועלכען ער האט צ.א. געזאגט:

איך בין מסופק וואס דעפ. גרינבוים אויב עס וועט געלונגען ביי די קומענדע סיים־וואהלען נאכאמאל צו שליסען א נאציאנאליטעטען ־ בלאק, הגם איך בין איצט ווי פריהער איז דער מיינונג, אז לויט דער היינטיגער צוגעשניטענער וואהל־אורדינאציע קענען די יודען בעקומען א געהעריגע פערטרעטערשאפט אין סיים, נאר דורך א א בלאק, גלויב איך אבער נישט, צי ער איז ביי די היינטיגע פערהעלטענישען דורכפיהרבאר. הן מצד די יודען און הן מצד די אנדערע קאנטראהענטען.

עס איז נישטא קיין צווייטער אויסוועג נאר צו לאזען די געגנער פון דעם נאציאנאליטעטען בלאק מאכען א פרוב מיט אנ׳אייגענער יודישער ליסטע און ערשט נאך דעם, ווען מען וועט זיך איבערצייגען, אז לויט דער היינטיגער וואהל־אורדינאציע קענען די יודען דורכפיהרען נאר א נ׳שטיגע צאהל פון מאנדאטען, וועט מען איינזעהען די ריכטיגקייט פון א נאציאנאליטעטען בלאק.

דער גורל פון דעם סיים איז נישט בעוואוסט, קיינער ווייסט נישט, צי און ווען דער סיים וועט פונאנדערגעלאזט ווערען, און ווען עס וועלען זיין נייע וואהלען. יעדענפאלס מוזען מיר שוין איצט קלערען וועגען אונזער שטעלונג.

איך בין ענטשידען דאגעגען צו געהען צוזאמען מיט דער „אגודה" צו די וואהלען. מיר וועלען ביים צוזאמענגעהען מיט דער אגודה פערלירען די יודישע מאסען און דאדורך פערשטארקען דעם בונד. ווען די ציוניסטען שטעלען פערציסטען אויף זייער קאמף־פאליטיק פאר יודישער רעכט. די אגודה איז בין צו די לעצטע סיים־וואהלען געגאנגען מיט די נאציאנאלע פארטייען, ווייל די דעמאלטיגע רעגירונגען האבען נישט געוואלט געהען מיט דער אגודה. היינט און אין דער פוקונפט, ווען די אגודה וועט נאר האבען די מעגליכקייט צו ווערען א רעגירונגס־פארטיי, וועט זי זיך אנשליסען מיט יעטווערער רעגירונג, וואס וועט האבען די מאכט אין דער האנד, הגם עפעס ממשות׳דיגעס, ווי למשל, דאס אפשאפען פון דעם זונטאג־רוה, וועט זי קיינמאל נישט בעקומען, ווייל אין דער פאליטיק בעקומט מען נישט נאר דורך אויסקעמפען.

די עקאנאמישע לאגע פון די יודען אין פוילען איז אזוי קאטאסטראפאל, ווייל די עקאנאמישע פאליטיק פון דער רעגירונג בעריקזיכטיגט נישט לגמרי אונזערע בעדערפענישען. די יודישע ווירטשאפטליכע גרופעס וועט דורך שתדלנות נישט געלונגען צו דערלייכטערען דעם אזוי שווערען מצב פון דעם יודישען סוחר און האנדווערקער. זיי וועלען אפשר קענען אויספועל׳ן מיט אינטערווענצען קליינע טובות פאר יחידים, אבער פארן כלל וועלען זיי גאנישט אויפטון. דער עקאנאמישער מצב פונ׳ם יודישען כלל איז אפהענגיג אין דער ענדערונג פון דער אלגעמיינער עקאנאמישער פאליטיק בנוגע די יודען.

וועגען פארלאמענטארישען רעשים איז קיין ספק נישט, אז די יודען זענען פעראינטערעסירט אין דעם בעשטעהען פון דעם פארלאמענטאריזם אין פוילען. אהן פארלאמענטארישען לעשים וועלען זיך צוריק בעוויזען אין דער יודישער גאס די טונקעלע געשטאלטען פון געהיימע שתדלנים און געשעפט ־ מאכער, וועלכע וועלען אלס מקורבים למלכות צוריק אריינפיהרען די יודישע בעפעלקערונג אינ׳ם זומפ פון אפהענגיגקייט, הכנעה און שפלות. ביי דעם פארלאמענטארישען קאמף מוזען די יודישע פערטרעטער קעמפען אפען און פאר׳ן יודישען כלל, וואס רייניגט דאס יודישע פאליטישע לעבען פון דער געהיימער שתדלנות־מאכעריי פאר יחידים. דער ציוניזם האט געקעמפט פאר אט דער ריינהייט פון דער יודישער פאליטיק, און דערפאר איז דער פארלאמענטאריזם א פארבערגונג פאר א ריינער, אפענער און עהרליכער יודישער נאציאנאלער פאליטיק. ציוניסטען, וועלכע האבען זיך ארנערליך בעפרייט פון עבדות און שטרעבען צו זייער נאציאנאלער בעפרייאונג אין ארץ ־ ישראל. קענען נישט גלייכצייטיג אין גלות פיהרען א פאליטיק פון שפלות.

ווענען די היישעריקען ווייסט מען אזוי פיל, וויפיל אין פרעה׳ס צייטען
„טיימס" וועגען דער היישעריקען־געפאהר אין ארץ־ישראל

לאנדאן, (י. ט. א.) די „טיימס" רעדט ערום אין א לייט־ארטיקעל די פראגע פון דער היישעריקען־געפאהר אין עגיפטען און ארץ־ישראל.

אין איצטיגען מאמענט — שרייבט „טיימס" — איז די גלייכצייטיגע מאסען־אינוואזיע פון היישעריקען אויף עגיפטען און א"י אפגעשטויסען געווארען, מען קען אבער נישט בעטראכטען אלס געענדיגט די ברייטע היישעריקען־אינוואזיע.

דער מחבר ווייזט אן אויף די שוועריגקייטען ביים בעקעמפען די היישעריקען־פלאג, דאס לעבען און געוואוינהייטען פון היישעריק זענען וועניג בעקאנט, אפשר נישט קיין סך מעהר, ווי אין די צייטען פון פרעה׳ן. די צייטונג דערמאנט דעם גרויסען חורבן, וואס דער היישעריק האט גורם געווען אין א"י אין 1915, ווען 80 פראצ. פון די תבואות אין פעלד, גארטען און פלאנטאציעס איז פערניכטעט געווארען.

פאר דער בריטישער אימפעריע איז די היישעריקען־פראגע א זעהר הארב פראבלעם, ווייל חוץ עגיפטען און ארץ־ישראל, ליידען אדער האבען אין פערשידענע צייטען געליטען פאלגענדע קאלאניעס, מאנדאט און פראטעקטאראט־לענדער: אוגאנדא, טאנגאניקא, סאמאלי־לאנד, ניגעריא, סיערא לעאנע, דרום אפריקע, אינדיען און קיפר (כפריתין). די „טיימס" מאכט די אנרעגונג, אז עס זאל געשאפען ווערען אן אינטערנאציאנאלע ערפארשונג פאר דער פארשונג און בעקעמפונג פון היישעריקען, אין וועלכע עס זאלען פערטרעטען זיין די פראנצויזישע, איטאליענישע און... [illegible]

יפו׳ער יוד ראטעוועט אראבער פון טויט
די אראבער זענען שיער נישט דערטרונקען געווארען

ירושלים, (י.ט.א.) פאריגען שבת האט א העפטיגער שטורם־ווינד, וואס האט געבושוועט אין דער אומגעגענד פון יפו, געשטעלט אין געפאהר 2 אראבישע שיפלעך, אנגעלאדען מיט בוי־מאטעריאלען און סחורה. די אראבישע מאנשאפטען אויף ביידע שיפלעך האבען פערלוירען די קאנטראל און זענען געווען אויסגעשטעלט אויף א לעבענס־געפאהר. די אראבער און זייערע שיפען זענען געראטעוועט געווארען דורך דעם יפו׳ער יודישען אייניוואוינער ראזענגארטען, דעם איינציגען יפו׳ער יוד, וואס בעזיצט א מאטאר־שיפעל.

ראזענגארטען איז לעצטענס בעשולדיגט געווארען, אז ער נוצט אויס זיין שיפעל פאר געוועהר־שמוגעל קיין ארץ־ישראל. אין דעם בעקאנטען פראצעס, וואס איז פארגעקומען ערום דעם חיפה׳ר געוועהר־שמוגעל, איז ראזענגארטען ריינגעוואשען געווארען פון דער דאזיגער בעשולדיגונג.

דעמאנסטראציעס פון ארטאדאקסישע רבנים
געגען האנדעל מיט נישט־כשר־פלייש

מאנטרעאל, (י.ט.א.) די היגע ארטאדאקסישע רבנים האבען איינגעארדנעט דעמאנסטראציעס פאר די יודישע יאטקעס, וואס פערקויפען נישט כשר פלייש. די דעמאנסטראנטען האבען געפאדערט פון די יאטקע אייגענטימער, זיי זאלען אפהיטען די פארשריפטען פון כשרות און האבען אגיטירט צווישען די פרויען, נישט צו קויפען פלייש אין די דאזיגע געוועלבער. די יודישע יאטקן־אייגענטימער האבען געענטפערט, אז זיי ווילען נישט, עס זאל איבער זיי הערשען דער „טרעסט". די רבנים האבען דאן איינגעארדנעט א דעמאנסטראציע, וועלכע האט ארויסגערופען א גרויסע בעוועגונג אין דעם יודישען קווארטאל אין מאנטרעאל. כדי צו פונאנדערצוטרייבען דעם גרויסען המון, וואס האט זיך צונויפגעזאמעלט, האט די פאליציי געמוזט אינטערווענירען.

פראצעס פון צוויי סאלאניקער יודען,
וואס האבען גע׳גנבעט אין דער קירך פון „הייליגען קבר" אין ירושלים

ירושלים, (יט"א) דאס געריכט האט בעטראכט דעם פראצעס פון צוויי יונגע יודען, ביידע סאלאניקער קעשענע־גנבים, משה איזיק און פארפארא, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין אויספיהרען קליינע גנבות אין דער קירך פון „הייליגען קבר" אין ירושלים. פארפארא איז פער׳משפט געווארען אויף צוויי מאנאטען תפיסה. ער איז בעפרייט געווארען נגעגן קויטע. דער פראצעס פון צווייטען יוד איז אפגעלייגט געווארען.

פאליציי האט געוואכט געגען אונרוהען
טויזענדער יודען אין לעצטען טאג פסח ביים כותל־מערבי

ירושלים, (יט"א) דעם לעצטען שבת, וואס איז אין א"י געווען דער לעצטער טאג פסח, זענען טויזענדער יודען געקומען צום כותל־מערבי. אלץ איז אריבער רוהיג. די מוזולמענער האבען נישט אויסגעפיהרט זייערע רעליגיעזע צערעמאניעס „ציקאר", וועלכע ווערען בעגלייט דורך מוזיק און וועלכע פלעגען אזוי אפט שטערען די יודישע תפלות ביים כותל. דאס נייע טירעל ביים כותל, וואס פיהרט אין אמאר־מעטשעט אריין, געגען וועלכען די יודען האבען, ווי בעקאנט, פראטעסטירט. איז געווען צוגעמאכט. עס איז אויך געווען אנוועזענד א וואך פון ענגלישע פאליציי, כדי נישט דערלאזען צו אונרוהען.

די קריסטליכע אנדענקונגס־תפילות זענען אפגעהיטען געווארען אויפן מיליטערישען בית־עולם אויפן הר־הזיתים דורך דעם אנגליקאנישען בישאף אין ירושלים מעק־אינעס אין דער אנוועזענהייט פון הויך־קאמיסאר סער טשענסעלאר.

אנקלאגע פון די שומרונים געגען די אראבער פון שכם

ירושלים, (יט"א) די שומרונים האבען איבערגעגעבען די מאכט־ארגאנען אן אנקלאגע געגען די אראבער פון שכם. אין דער אנקלאגע ווערט אנגעגעבען, אז די אראבער האבען דעם שומרונים, אין לעצטען פסח געשטערט זייערע תפילות און רעליגיעזע צערעמאניעס ביים קרבן־פסח אויפן הר־גריזים און האבען בעליידיגט זייער כהן גדול.

אנ׳אינטערעסאנט בלעטעל אין לעבען פון לארד באלפור

ער איז אמאל בעטראכט געווען אלס א פערביטערטער אנטיסעמיט

(קארעספאנדענץ פון לאנדאן צום „נייעם פאלקסבלאט")

איצט בעת די גאנצע יודישע וועלט איז אין טרויער נאך באלפור׳ן, דעם מחבר פון דער באלפור־דעקלאראציע, דעם גרויסען ציוניסט, איז אפשר נישט ריכטיג צו רעדען וועגען באלפור׳ס פערגאנגענהייט, ווען ער איז געווען, נישט קיין אנטיסעמיט, חלילה, נאר ביי יודען האט מען איהם געגעבען אזא שם, און פונקט ווי איצט איז באלפור ביי אונז דער סימבאל פון גערעכטיגקייט, דער געוויסען פון די אומות העולם, אזוי, אזוי איז דעמאלט באלפור געווען ביי אונז דער המן, — דער שונא ישראל, דער אנטיסעמיט.

איך מיין, אז עס לוינט זיך דאך צו דער־מאנען איצט אט דעם מאדנעם קאנטראסט אין אונזערע בעציהונגען צו לארד באלפור׳ן. איצט און פאר די לעצטע כמעט 13 יאהר זינט די באלפור־דעקלאראציע, און מיט 25—27 יאהר צוריק ווען באלפור איז געווען דער פרעמיער, וואס האט פערשפארט די טויערן פון ענגלאנד פאר יודישער אימיגראציע, וואס האט איינגע־פיהרט דער ערשטער די פרעמדען־געזעצען און האט צוגענומען דאס רעכט פון אזיל אין ענגלאנד.

עס איז כדאי, דערפאר ווייל באלפור איז נישט דער איינציגער, צו וועמען מיר יודען האָ־בען אזוי געביטען אונזער שטעלונג. און נישט שטענדיג דערפאר ווייל זיי אליין האבען גע־ביטען זייערע מיינונגען וועגען אונז.

סער הערבערט סאמועל, למשל, ווען ער איז געפאהרען קיין ארץ־ישראל אלס נציב־העליון, איז געוואָרען ביי אונז מיט אמאל א מין משיח, און מען האט איינגעצונדען פאהנעסען ווי בלויז מיט עטליכע יאהר פריהער האט מען אין ווייט־שאפעל געשאלטען דעם זעלבען הערבערט סא־מועל, ווייל ער איז געווען דער מיניסטער פאר אינערן, וואס האט געצוואונגען די רוסישע יודען צו געהען אין דער מלחמה.

דעמאלט איז געווען א העלד אין ווייטשע־פעל אנ׳אנהערער לארד, דער אלטער לארד שעפילד, וואס זיין טאכטער האט זיך מגייר גע־ווען און האט חתונה געהאט מיט סער הערבערט סאמועל׳ס קוזין, דעם פערשטארבענעם מיניסטער, עדווין מאנטאג, לארד שעפילד איז געקומען קיין ווייטשאפעל און האט אגיטירט געגען נעמען די רוסישע יודען אין דער ארמעע.

און שפעטער, אין ציוניזם איז געקומען אויפ׳ן סדר, און לארד שעפילד האט זיך ער־קלערט אלס א פערביסענער געגנער פון ציוניזם, איז ער געוואָרען א שונא ישראל, און סער הער־בערט סאמועל איז געוואָרען דער העלד.

איך גלויב נישט, אז לארד באלפור האט געביטען זיין מיינונג וועגען יודען, פונקט אזוי ווי איך גלויב נישט, אז סער הערבערט סאמועל האט געביטען זיין מיינונג. ווען סער הערבערט סאמועל האט געצענטפערט אויף די אטאקעס פון די ליבעראלען אין פארלאמענט, וואס זענען געווען געגען מאביליזאציע פון רוסישע, האט ער געזאגט: — „ענגלאנד האט ערליך געהאנ־דעלט די יודען, איצט מוזען די יודען ערליך דינען ענגלאנד". איך גלויב נישט, אז ער דענקט איצט אנדערש.

עס דערמאנט זיך גוט, אז ווען מאנד, דער איצטיגער לארד מעלטשעט איז אוועק פון די ליבעראלען און איז געוואָרען א קאנסערוואטיווער, האט אפילו דער יודען־פריינד לארד־דזשארדזש געזאגט, אז ער איז א פאטריאטישער יוד — און לארד אסקוויט האט אין זיין טאג־בוך געשריבען, אז לארד־דזשארדזש, דער פרעמיער וואס האט געגעבען די „באלפור־דעקלאראציע" האט די יודען ווי אנדערש".

ווי די זאך זאל נישט זיין, ביי יודען איז באלפור געשטארבען אין 1930 דער גרעסטער יודען־פריינד — און אין 1903 איז דער זעלבער באלפור געווען דער גרעסטער יודען־פיינד.

דער דעמאלסדיגער פרעזידענט פון די ענג־לישע ציוניסטען סער פראנסיס מאנטעפיארע האט איהם עפענטליך אטאקירט, ערקלערענדיג, אז דאס פרעמדען־געזעץ איז אויסדריקליך געצילט געגען די יודען. די יודישע צייטונגען האבען אויסגעגאסען זייער כעס אויף באלפור׳ן. און ווען באלפור האט געענטפערט אין פארלאמענט אויף די אטאקעס, און געזאגט: „דאס געזעץ האט קיין שום שייכות נישט מיט דעם וואס מען רדפט אויפ׳ן קאנטינענט, בפרט אין מזרח־אייראָ־פא, די יודען־פראגע" — האט די „דזשואיש קראָניקל" געשריבען, אז אפשר איז לארד באל־פור נישט קיין אנטיסעמיט, נאר וועגען די, וואס שטיצען זיין געזעץ זענען מער זיכער, אז זיי זענען אנטיסעמיטען.

ווען דער פרעמדען־אקט איז אנגענומען געוואָרען אין פארלאמענט האט אין יודישער דעפוטאט — סער בענושאמין כהן נישט געשטימט — נישט פאר, נישט געגען ווייל ער איז געווען באלפור׳ס א נאהענטער גוטער פריינד, דערפאר האט דאס ענגלישע יודענטום איהם כמעט בא־שטעלט אין חרם. און דער הער. מיגנער האט איהם דערמאנט, אז עס זענען פריהער מענשען, וואס האבען פערגעסען, אז זייערע מאמעס אדער זיידעס זענען געווען אימיגראנטען.

ווען ווייצמאן האט אנגעהויבען אין מאנ־טשעסטער זיין פריינדשאפט מיט באלפור׳ן, וואס האט מיט דער צייט געפיהרט צו דער באלפור־דעקלאראציע, האט איינער פון די פיהרער פון ציוניזם אין מאנטשעסטער דעמאלט איהם אטא־קירט, וואס ער דערפיהרט זיך ארום מיט דעם אנטיסעמיט.

טשעמבערליין און זיין פרעמיער, באלפור, האבען איינגעפיהרט דעם פרעמדען־געזעץ, נאך פאר ענגלאנד׳ס כבוד וועגען האט באלפור שפע־טער געשריבען די באלפור־דעקלאראציע, און דערפאר איז דער יודען־פיינד פון 1903 אין 1930 געשטארבען דער יודען־פריינד. (י.ט.א.)

יוסף לעפטוויטש.

די יודען אין אמעריקא

אין ניו־יארק זענען פאראן 2 מיליאן יודען.— די יודישע קהלות אין טשיקאגא און פילאדעלפיע קאנען זיך פערגלייכען מיט די אייראפעאישע.— יודען אין אמעריקא פערמעהרען זיך

(א בריף פון ניו־יארק)

אין די פעראייניגטע שטאטן זענען איצט פאראן פיר און א פערטעל מיליאן יודען. כאטש די טויערן פון אמעריקא זענען געשלאסען, פונדעסט־וועגען איז די צאהל פון דער יודישער בעפעלקערונג געשטיגען. דאס איז געקומען פון דער צוואוקס פון די יונגע דורות.

בעת אין אמעריקא ווערט געמאכט א צענזוס, א פאלקסצעהלונג, ווייזט זיך ארויס, אז דא זענען דא גאנץ וועניג יודען, וואס שעהמען זיך אנצוגעבען זייער אנגעהעריגקייט צום יודישען פאלק. צי זיי זענען טעטיג אין יודישע ענינים, צי נישט — נאר כמעט אלע ערקלערען זיך אלס יודען — עס הייסט „אלע" וואס שטאמען טאקע פון יודען. נישטא דא די ערשיינונג, וואס מען בעמערקט אין פיל לענדער פון אייראפא, וואו יודען, וועלכע זענען רעגיסטרירט פאר יודישען לעבען, פערשרייבען זיך: „או זיי געהערען צו דער העברעישער נאציע". א ווינס קען מען טרעפען צ. ב. אין רומעניען, אין אונגארן, אין דייטשלאנד, אין איטאליען און אנדערשוואו. אין רומעניען האט די רעגירונג פון דעם פריהערדיגען אוועסקי רעשים צום ביישפיל געהאט ארויסגעגע־בען א בעפעהל, אז יודען טארען זיך נישט פערשריי־בען, דאס זיי געהערען צו דער רומענישער נאציע. יענע רעאקציאנערע רעגירונג האט דאס, נאטירליך, נישט געטון אויס יודישען נאציאנאליזם, ווייל זי האט געוואלט, אז דאס יודישע פאלק זאל שטארק זיין... נאר זי האט דאס געטון, ווייל זי האט נישט געוואלט, אז יודען זאלען בעקומען א יחוס און ווערען רומעניער. זיי האבען זיך נישט געוואלט מתחתן זיין מיט אזעלכע, וואס קומען פון יודישער אפשטאמונג. אין אמעריקא ווייסט מען דעריבער גענויער וויפיל עס זענען דא פעראן יודען. זיי זאגען אלע אוים; זיי ווילען זייער אפשטאמונג נישט פערהייקענען. עס טרעפט זעלטען, אז א חבר׳ט זיך בלויז מיט קריסטען, איז פערטון אין פאליטיק, פיהרט „ביזנעס" מיט אמעריקאנער, אבער אז עס קומט צו רייד זאגט ער: „אי עם עי דזשו" (איך בין א יוד), זיינע בעקאנטע וואס האבען דאס נישט געהאוזט, וואונדערען זיך: אה, יו עי דזשו? („איהר זענט א יוד"?)

— יעס, ענטפערט ער.

אזעלכע געשפרעכען קען מען אפט הערען אין אמעריקא. דער פריערער לעבען דא האט אויפ־געהויבען דעם שטאל ביי א סך יודען.

אלזא, אין די פעראייניגטע שטאטן זענען איצט פאראן פיר און א פערטעל מיליאן יודען.

דער „אמעריקאנישער יודישער" קאמיטעט האט צונויפגעשטעלט נייע ציפערען וועגען דער יודישער בעפעלקערונג און לויט די ציפערען ווייזט זיך ארוים, אז אין ניו־יארק און אומגעגענד געפינט זיך ארום א העלפט פון דער גאנצער יודישער אמערי־קאנער בעפעלקערונג. גענוי איז עס אזוי:

אין ניו יארק גופא זענען פאראן 1,765,000 יודען. ביי ניו יארק און ארום ניו יארק אין די שטעטלעך זענען דא א פערטעל מיליאן יודען. צוזאמען — איבער צוויי מיליאן. כאטש דער פערטעל מיליאן וואוינט אויסער ניו יארק, פונדעסטוועגען לעבען זיי מיט ניו יארק. א סך פון זיי ארבייטען אין ניו־יארק; אנדערע האבען געשעפטען אין ניו־יארק, זיי געהען אין די ניו יארקער טעאטערען, זיי געפינען זיך מעהר אין ניו יארק ווי אין זייערע שטעטלעך, זיי לעבען מיט דעם ניו יארקער לעבען און זענען שטארק פערבונדען מיט די יודישע אנגע־לעגענהייטען פון ניו יארק.

אזוי ארום שטעלט ניו יארק און אומגעגענד מיט זיך פאר דעם גרעסטען יודישען ישוב, וואס אז ווען עס איז געווען אין דער יודישער געשיכטע.

דער גרעסטער יודישער צענטער אין אייראפא איז היינט צו טאג ווארשא. דארט געפינען זיך צוזאמען איבער דריי מאל הונדערט טויזענד יודען. א גרויסער צענטער! אבער צו ניו יארק קומט דאס נישט.

עס ווייזט זיך ארוים, אז אויך אין טשיקאגא זענען דא איבער דריי הונדערט טויזענד יודען. גענוי גערעדט: מיט א פינף און צוואנציג טויזענד יודען מעהר ווי אין ווארשא. דאס צייגט, אז אויך דער צווייטער גרעסטער יודישער ישוב געפינט זיך אין די פעראייניגטע שטאטען.

אויך אין פילאדעלפיע איז דא א גרויסער יו־דישער ישוב. דארט זענען פאראן 270,000 יו־דען. אין אייראפא זענען אזעלכע גרויסע יודישע צענטערס נישטא. אויסער ווארשא איז נישטא מעהר קיין שטאט מיט אזא יודישער בעפעלקערונג וואס זאל זיך קענען פערגלייכען מיט טשיקאגא אדער פילאדעלפיע.

אין בודאפעשט, אין ווין זענען דא ארום הונדערט טויזענד יודען, אזוי פיל זענען אויך אנגעפעהר פאראן אין לאדז, קיעוו.

דער וואוקס פון דער יודישער בעפעלקערונג אין ניו יארק גופא האט זיך שטארק פערקלענ־נערט אין די לעצטע פאר יאהר. דערפאר אבער איז געוואקסען די יודישע בעפעלקערונג ארום ניו־יארק. אין אלגעמיין ווייזט זיך ארויס לעצטענס א שטרעבונג צווישען אמעריקאנער יודען פונאנדער־צושפרייטען זיך אין ווייטערע און אין קלענערע שטעט און שטעטלעך. אפט ווערט דאס געטון אויס עקאנאמישע אורזאכען. אין שטאט איז שוין אלץ פערנומען. נישטא וואו צו עפענען א געשעפט צו עפעס. אין קליינע שטעטלעך איז נאך דא פלאץ. עס איז נאך דארטען נישט אזוי גרויס די קאנקורענץ, אבער א יוד וויל נישט שטארק פאהרען אין די קליינע שטעטלעך, ער וויל זיין נאהענט צום יודישען לעבען, ער וויל נישט, אז זיינע קינדער זאלען פערפרעמדט ווערען, אוועקגעהן פון יודישקייט. דאס ליגט אין דער נאטור. אבער אזוי ווי ער איז שוין נישט דער איינציגער — אזוי ווי א סך יודען פאהרען ארויס אין די קלענערע שטעט־לעך — פאהרט ער אויך איינער ציהט דעם צווייטען. יודען געפינען זיך היינט צו טאג אין צעהן טויזענד פלעצער — שטעט, שטעטלעך, דערפער אין די פעראייניגטע שטאטען אין אמעריקא. דאס איז א גאנץ היבשע צאהל, א גרויסע צושפרייטקייט.

יודען זענען אומעטום טעטיג אין יודישע ענינים. אויך דער היי געבוירענער יונגערמאן זוכט צו גרינדען יודישע ארגאניזאציעס, צענטערס, קלובען. זייט עס זענען פערמאכט געוואָרען די טויערען פון לאנד נאך נייער אימיגראציע בעמערקט זיך צווישען די אמער...

הויבען אן פיהרען נאר א אנדער לעבען

ריקאנער יודען נאך א שטארקערע יודישע, אהער יודיש־נאציאנאלע טעטיגקייט ווי פריהער, עס הייסט: מען קען זיך שוין נישט פערלאזען מיט יודישקייט אויף די „גרינע", מען מוז עפעס טון אליין, צו וואס אט די טעטיגקייט וועט פיהרען, צי זי האט א ממשות — בלייבט צו זעהען.

מען קען אויך בעמערקען, אז די צאהל פרנסות פון וועלכע יודען ציהען תועלת ווערט גרעסער. יודען זוכען נייע ארטען געשעפטען און נייע מלאכות, מען קען שוין איצט געפינען יודען צווישען אזוינע פאכען, וואו פריהער זענען קיין יודען נישט געווען. דער היי געבוירענער יונגערמאן זוכט אריינ־צודרינגען אין אלערליי פאכען. צ'האנען איצט, אז די יודען דא זענען בלויז א פאלק פון הענדלערס, איז נישט ריכטיג. יודען געהען אריין אין מעטאל־גיסערייען, יודען ווערען מאשיניסטען, בערגארבייטער אפילו, אייזענארבייטער — און ענליכעס.

א פאר ציפערען נאך וועגען די גרעסערע יו־דישע קהלות ארום ניו יארק.

אין ניו יארק זענען דא 65 טויזענד יודען, אין דזשוירזי סיטי — 18 טויזענד, אין האבאקען — דרייצעהן טויזענד און עליזאבעט — נאהענט צו צעהן טויזענד און ברידזשפארט — 13 טויזענד. שא, פארט עמבאי האט שוין פינף טויזענד יודען — יודען זענען דא — הלואי זאל נאר זיין פרנסה!

א. הייזמאן.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון האקטוירים־ספעציאליסטען
זאוואדזקי J.

נאר פאר וועגערישע הויט־קראנקה.
און מענער־שוואכע אנאליזען פון בלוט
און אויסלויף אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא־
לאגישע און נערווען־קראנקהייטען.
קווארץ־לאמפ. עלעקטרישער
הייל־סאבינעט קאסמעטיק.

— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אבענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 8 נאכט.
נעמט־אן א פרוי־דאקטער נאר קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטצימער פאר פרויען. —

ווידזש 3 א.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28 tel. 13-31

קאנטראקטורען פון די גלידער, גלידער.
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.

דריי נעכט \ ערצעהלונג \ פון — סארא סמיט

1.

די טראגעדיע פון דער פאמיליע איז געווען קאנצענטרירט אין דריי נעכט.

איין געשעהעניש האט געבראכט די צווייטע. דער פאטער פון דער פאמיליע, א גאנץ קלוגער מענש, אבער א שוואכער, וועלכער איז געווען אונטער דער מאכט פון זיין פרוי — א געבוירענע הערשערין — האט גוט געוואוסט, אז די גאנצע טראגעדיע וואלט געווען געקאנט אויסגעמיטען ווערען, ווען די האנדלונג פון דעם ערשטען אווענד ווערט דורכגעפיהרט מיט מעהר פערשטאנד און מיט ווייניגער היסטעריקע...

דער ערשטער אווענד איז געווען א ווארימליכער פריהלינגס־אווענד. די אטמאספערע אין שטוב איז געווען זעהר אנגענעהם. די מוטער, וועלכע איז תמיד געווען די דאמינירענדע פיגור איבער דעם הויזגעזינד, איז ארומגעגאנגען אנ'אומרוהיגע, מיט צופלאמטע אויגען, וועלכע האבען דערצעהלט וועגען אנ'אנקומענדיגען שטורם.

דער פאטער, וועלכער איז שוין געווען בעקאנט מיט אט די שטימונגען איהרע, איז געזעסען ביים פענסטער און געשוויגען. די יונגערע קינדער האבען געשלאפען, אין שטוב איז געווען שטיל. פונדעסטוועגען האט ער געוואוסט, אז באלד וועלען זיך אויפהויבען עטליכע וואלקענס און דאס דונערן וועט זיין שרעקליך...

און זיין פארגעפיהל האט איהם נישט גענארט. ער האט געזעהען ווי די טריט פון זיין פרוי ווערען פעסטער, ווי איהר אטעם־צוג ווערט שנעלער און ווי איהר גאנצער וועזען ווערט אנגעפילט מיט אימפעט און כעס.

און באלד האט זיך געעפענט די טיר און עס איז אריינגעקומען זייער עלטסטע טאכטער.

דאס מיידעל, א צארטע, א נערוועזע ווי דער פאטער, איז נישט געווען קיין איבעריג שעהנע, זי האט אבער געהאט א יוגענטליכען חן און א פאר לאשטשענדיגע אויגען.

זי איז געבליבען שטעהן אנגעשפארט אן דער טיר, וועלכע זי האט ערשט פערמאכט, אזוי ווי זי וואלט געווארט אויף אן אנפאל פון איהר מוטער.

זי האט נישט לאנג געדארפט ווארטען, אין א סעקונדע איז שוין די מוטער געשטאנען איבער איהר און אין א גרילצענדען קול געפאדערט:

„שלעפסט זיך שוין ווידער ארום מיט אימיצען?"

דאס מיידעל האט אויפגעהויבען א האנט, ווי זי וואלט זיך געוואלט וועהרען קעגען דער מוטער און האט ארויסגעשטאמעלט:

„איך — איך האב איהם ליב."

„א נייעס! וועלכען יונגאטש האסטו נישט ליב?"

„מאמע, זאג עס נישט!"

„ווען איך וואלט געווען דו, וואלט איך זיך בעהאלטען אונטער'ן אויווען. שעמען מעגסטו זיך! ליב האבען א יונגאטש! האט ער דיך ליב?"

„יא!" האט דאס מיידעל שטיל ארויסגעהויכט.

„אזוי? הייסט עס, איהר האט זיך שוין דורכגערעדט וועגען דעם? פאסקודניאקעס! ווי וואגט איהר עס? און מיר איז מען גאר נישט געקומען אנזאגען וועגען דעם? פארוואס?"

דאס מיידעל האט זיך נאך מעהר צוגערוקט צו דער טיר.

„ווייל דו שרייסט אלע מאל. איך — האב פאר דיר מורא. פארוואס קענען אנדערע מיידלעך זיך דורכרעדען מיט זייערע מאמעס און אמאל ברענגען אימיצען אין הויז אריין?"

„דער נאר האט פאר א גרויס מזל דאס דאס!"

„ליובע, דאס קינד איז גערעכט", האט זיך דער פאטער אין א שוואך קול אריינגעמישט.

„שה נאר, ווער פרעגט דא! דו רעדער ווען מען פרעגט ביי דיר!"

קיינמאל האט דאס הויזגעזינד, איבערהויפט דער פאטער און דאס עלטסטע מיידעל, נישט געקענט פערשטעהען פארוואס די מוטער איז תמיד אזא פערביטערטע.

פון וואנען האבען זיי געקענט וויסען אז דאס קליינע שטעטעל, פון וואנען זי שטאמט, האט מיט יאהרען צוריק ארויפגעווארפען דעם שטעמפעל אויף איהר — א שטעמפעל פון אויסגעלאסענקייט?

מען האט זי פערראכטעט, בעליידיגט, אויסגעמידען, ווייל זי האט געוואגט צו גלויבען א רייכען בחור און צו האבען א קינד פון איהם.

דאס קינד איז פון איהר באלד אוועקגענומען געווארען און זי אליין איז פון דאן אן בעשאטען געווארען מיט בלאטע. איהר שאנדע האט זיך געענדיגט, ווען א גוטער פעטער האט זי ארויסגענומען אין דער גרויסער שטאט.

מיט פערקלעמטע צייט האט זי זיך דא גענומען צו א נייעם לעבען. מען האט מיט איהר א שדוך געמאכט, זי האט חתונה געהאט. אבער איהר שמאלער מח איז פון דאן אן בעשטאנען פון שטרענגער אנשטענדיגקייט.

מיט אט דער בייטש פון אנשטענדיגקייט האט זי בעהערשט איהרע אייגענע בעגעהרען, די בעגעהרען פון איהר מאן און איצט דאס ליבעס־לעבען פון איהר יונגער טאכטער.

די אנשטענדיגקייט, צוליב וועלכער זי אליין האט אין איהר יוגענד אזוי פיל געליטען, איז איצט געשטאנען, ווי אנ'אייזערנע וואנט ארום זייער אלעמענס גליק.

און דא איז געקומען אן אווענט, ווען זי האט זיך דערוואוסט, אז איהר בייטש האט דאס שעפעלע אוועקגעשיקט צו א פרעמדען פאסטוך...

2.

דער צווייטער אווענד איז בעגריסט געווארען מיט א פראסטיגען שניי־שטורם.

ווידער האט זיך דאס מיידעל פערשפעטיגט, ווידער איז דער פאטער געזעסען ביים פענסטער, און די מוטער איז ווי אן אויפגערעגטער טיגער ארומגעלאפען איבער דעם הויז.

איהר מאן האט אויף איהר געקוקט פון אונטער זיינע האלב־פערמאכטע אויגען, און עס האט זיך איהם אויסגעדאכט אז יעדעס מאל, וואס זי עפענט און פערמאכט דאס מויל, שלינגט זי איין א טייל פון דער לופט. אז אט אט ווערט דאס צימער מעהר פערשטיקט. און איהם אליין וועט אויספעהלען אטעם־צוג.

זי האט געגערט, געשטורעמט, ווידער און ווידער דערמאנט די שפעטע שטונדע, און איהם צום טויזענדסטען מאל פארגעווארפען אז זיין קינד וואלט זיך נישט אזוי אויפגעפיהרט, ווען ער וואלט געווען אנ'אנדער טאטע.

ווידער איז דאס מיידעל אריינגעקומען א פערכאפטע, ווידער איז זי געבליבען שטעהן נעבען דער טיר.

דעם מאל האט געפעהלט דער לאשטשענדער אויסדרוק אין איהרע אויגען. אראפגעלאזט זענען זיי געווען און פערשעמט...

די מוטער האט געשטורעמט און זי האט געשוויגען, זי האט זיך צוגעשלעפט צום טיש, זיך אוועקגעזעצט, פערווארפען דעם קאפ און אין א שוואך קול געענטפערט: „עס קען נישט נעהמען קיין ענדע — איך האב איהם ליב".

„אזוי?! הייסט עס, דו האסט זיך שוין אליין אויסגעקליבען א חתן? עס וועט קיינמאל נישט זיין!"

איצט איז דעם מיידעלס קול געווארען נאך שוואכער:

„מיר — מיר מוזען חתונה האבען".

„מוזען, מוזען! מיין קינד, וואס פאר א רייד זענען דאס?!"

ווי א טיגער איז די מוטער געשטאנען איבער איהר און געשטורעמט, האט געטופעט מיט א פוס און נאך מעהר געפילדערט און געשריען.

„שעה! זיך דערלעבט! איך וויל זעהען דעם בחור, צערייסען וועל איך איהם! שוין זאל ער מיט דיר שטעלען א חופה!"

איצט האט דאס מיידעל באהאלטען דאס פנים אין ביידע הענד און ארויסגעקרעכצט: „עס קען קיין חופה נישט זיין. מיר וועלען חתונה האבען געזעצליך. ער — ער — איז א קריסט!"

דער פאטער האט איצט אפגעווענדעט זיין פנים פון פענסטער. איהם האט זיך אויסגעדוכט, אז דאס הויז איז פלוצים ארומגערינגעלט געווארען פון פלאמען.

דער שטורם איז אל העכער און העכער געשטיגען. מען האט נישט געהערט קיינעמס קול, נאר דער מוטער'ס. זי האט געשימפט, בעווארפען די טאכטער מיט קללות, זיך ענטזאגט אויסצופיהרען יענעמס וועה־געשרייען. זי האט געשוואוירען, אז זי וועט זי איינשפארען אין א צימער און זי קיינמאל נישט ארויסלאזען. זי האט פערראטעט און זי האט געמאכט בעשלוסען. אין א בלוטיג קול האט זי ערקלערט, אז דעם „ממזר" וועט זי באלד נאכ'ן געבורט אוועקגעבען, און אז די טאכטער וועט מוזען ווארטען ביז זי, די מוטער, וועט מיט איהר מאכען אנ'אנשטענדיגען שידוך.

3.

ווארטען... פיר יאהר צייט האט מען געווארט אויף דעם „גוטען שידוך". דער פאטער האט געווארט מיט א טיפען צער אין זיין הארץ; די מוטער — מיט א ווילד'ן יאגעניש, אין וועלכער זי איז געווען גרייט צו פערקויפען איהר נשמה אפי' דערגרייכען איהר ציל; און דאס מיידעל — מיט א צובראכען הארץ, מיט אויסגעלאשענע אויגען, מיט א נשמה פול מיט בענקעניש און מיט א דערשטיקטען געשריי נאך ליבע.

אלע האבען געווארט.

אבער די וועלט — די זעלבע וועלט, וועלכע האט אמאל פערראטען די מוטער, האט זיך איצט געשושקעט וועגען דער טאכטער. האפנונגסלאז האט אלץ אויסגעזעהן, און דאס מיידעל האט זיך געפיהלט דערשטיקט פון איהרע אייגענע פייערען...

און דא איז געקומען אן אווענד, ווען די מוטער האט זיך פלוצלונג געכאפט, אז די טאכטער איז פערשוואונדען. ווידער איז זי ארומגעגאנגען איבער דער שטוב און אנגעפילט די לופט מיט עקעלהאפטע שימפעריי. דער פאטער איז געזעסען ביים פענסטער און איהם האט זיך אויסגעדוכט, אז איהרע רייד קלאפען ווי א האמער אין זיין קאפ. די נאכט איז געווארען עלטער. די נאכט זענען געווארען פינסטער, אבער די אומערמידליכע מוטער האט נאך אלץ געשטורעמט.

עס איז שוין געווען שפעט נאך האלבע נאכט, ווען א יונגעל האט געבראכט א בריף פון דער טאכטער.

ווי א פאראליזירטע האט זיך די מוטער אריינגעווארפען אין א שטוהל און גענומען רייסען דעם בריף.

„איצט האט זי חתונה געהאט מיט דעם גוי. איצט האט זי חתונה געהאט מיט דעם גוי!" האט זי געשריען.

„לייען דעם בריף", האט זיך זיין קול פול מיט אנגסט, ביי איהר געבעטען.

און זי האט געלייענט:

„צו דיר, מאמע, שרייב איך, און באלד, אין אנהויב פון מיין בריף, וויל איך דיר זאגען, אז דו ביזט א נאטירליכע מאמע, מיט דיין שטרענגקייט האסט מיך געטריבען ערשט צו דעם קריסט, און איצט — דארט וואו איך געפין זיך. האסטו ווירקליך געגלייבט, אז דיר וועט געלינגען אויסצולעשען יענעם בעגעהר אין מיר? די צייט, וואס איך האב געווארט אויף דיין „גוטען שידוך" האב איך זעהר א סך איבערטראכט, איך בין מעהר נישט קיין דערשראקענער מיידעל. איך בין איצט א דערוואקסענע מענש פון זעקס און צוואנציג יאהר. מיין קריסטליכער געליבטער איז געווען אין כעס פאר מיין שוואכקייט, פאר מיין אומבעהאלפענקייט, ווען איך האב זיך ערלויבט צוצונעמען דאס קינד פון מיר, און דערפאר האט ער חתונה געהאט מיט אנ'אנדערער. איך וויל אויך חתונה האבען, נאר קיינער וויל מיך נישט, און דערפאר בין איך אוועק אהין וואו איך וועל מעהר נישט דארפען פערפרענט ווערען נאך א קוש.

„זארג זיך נישט. ווייל אפילו ווען דו וועסט מיך געפינען, וועסטו מיך מעהר נישט וועלען צוריקנעמען צו דיר. אין דיינע אויגען בין איך איצט אנ'אומריינע, א פרוי, פון וועלכער מען דארף ווייכען... אבער די גאס איז פאר מיר א בעסערער פלאץ ווי דיין הויז, וואו מען דארף קיינמאל נישט טראכטען פון ליבע".

דער בריף האט נישט געהאט קיין אונטערשריפט. די האלב־פערמאכטע, מיט בלייפעדער אנגעשריבענע ווערטער האבען געמאכט א טויטען איינדרוק אויף דער אומעטיגער שטוב...

און אזוי האט זיך געענדיגט דער דריטער אווענט.

אים פון פעלקער און שפראכען

ערב דער גראנדיעזער אינטערנאציאנאלער וועלט-אויסשטעלונג

(א בריף פון אנטווערפען)

אנטווערפען איז איצט באמת א אינטערנאציאנאלע שטאט אין פולען זין פון ווארט.

די טעג, ווען עס וועט זיך עפענען די וועלט־אויסשטעלונג, זענען שוין געציהלטע און שוין קען מען בעמערקען אין שטאט צעהנדליגער דעלעגאציעס פון צעהנדליגער לענדער און פראווינצען, וואס גרייטען זיך שוין צו די גרויסע פייערליכקייטען.

32 לענדער פון אלע פינף וועלט־טיילען נעמען דא אן אפיציעלען אנטייל אין דער אויסשטעלונג. עטליכע טאג קומען צו נייע לענדער. כמעט אזוי גרויס איז אויך די צאהל לענדער, וואס נעמען נישט קיין אפיציעלען אנטייל, נאר זענען פערטראטען דורך זייערע האנדעלס־הייזער, אינדוסטריע־אונטערנעהמונגען א. א. וו. העכער הונדערטער אינטערנאציאנאלע קאנגרעסען זענען שוין פאראויסגעזעהן אין דעם זומער אין אנטווערפען. צווישען זיי דער אינטערנאציאנאלער קאנגרעס פון „מכבי" וועלט־בעוועגונג. עס ווערט אויך געפלאנט דא א פציאלען דעם 2־טען וועלט־קאנגרעס פון די יודישע סטודענטען. צעהנדליגער וועלט־בעריהמטע טעאטער־טרופעס פון פערשידענע נאציאנאליטעטען און פון פערשידענע שפראכען צילען בעזוכען במשך פון דער אויסשטעלונג אנטווערפען און וועלען ארויסווייזען זייער קונסט און שאפונג און מיטהעלפען זיך פרייען דעם בעלגישען פאלק אין זיין גרויסען יום־טוב, אין זיין 100־יאהריגען יובל פון זעלבסטשטענדיגקייט.

צווישען די טעאטער־טרופעס וועט אויך זיין אונזער וועלט־בעריהמטע „הבימה", וואס וועט אויך קומען בעשיינען דעם יום־טוב מיט איהרע העבראישע פארשטעלונגען און וועט צוטראגען א גרוס דער בעלגישער קונסט פון דער עלטערער קונסט, דער יודישער.

און אויף דעם גרויסען יריד פון די אויסשטעלונגען, צווישען די הונדערטער פאוויליאנען און עקספאנאטען וועט אויך נישט פעהלען אונזער יודישע אינדוסטריע אין אנטווערפען: דאס דימאנט־שטיינדעל. פאר דעם דיאמאנט וועט ווערען אפגעגעבען אין דער אויסשטעלונג א בעזונדערס חשובער פלאץ, ווי עס פאסט זיך פאר אזא רייכער אינדוסטריע, וואס האט אזוי פיל מיטגעהאלפען דעם רום און נאמען פון אנטווערפען און האט אזוי פיל בייגעטראגען צו דער רייכקייט און צוציהונגס־קראפט פון דער שטאט. דאס דאזיגע „שטיינדעל" וועט אבער ווערען אריינגענומען אין דעם געמיינזאמען רעגיסטער פון „זמרת אנטווערפען". און אויב פיל ווייסען אין וועמענס הענד דאס „שטיינדעל" לאזט, וועט עס דאך נישט ליגען אויף דעם דעם שטעמפעל פון יודישער שאפונג.

עס וועט אבער פעהלען אויף דער אויסשטעלונג א שטיק לעבען, א שטיק שאפונג פון די פערציג טויזענד אינוואוינער, וואס געהערען צו דעם יודישען פאלק און געפינען אין אנטווערפען זייער פולע רעכט און פרייהייט.

אין בעלגיע בכלל, און בפרט אין אנטווערפען איז געווען א מעגליכקייט און א געלעגענהייט אויך צו ווייזען, וואס א קענטיגער טייל בעפעלקערונג האט אויפגעטאן אין אנטווערפען א חוץ דער שטיינדעל־אינדוסטריע.

די יודישע בעפעלקערונג איז גאנץ הפיפש פערטראטען אין דעם אפיציעלען קאמיטעט פאר דער פלעמישער קונסט און קולטור, מען האט אויך געפונען פאר ריכטיג צו בעשטימען דעם ראבינער ד"ר ווינער אלס פארשטעהער פון דער יודישער קולטור און רעליגיע. די יודישע אנטווערפען האט אבער לייד(ער) אנדערע אויפגאבען — וואס זענען דא געווארען אריבערגעטראגען פון דער אפגעשטאנענער קליין שטעטעלע פון גאנצען אנדערער ליטע — און זארגט זיך נישט פאר דעם, אז צווישען די קולטור־אויסדריקען פון די אלע בירגער און גרופען, נאציעס און רעליגיעס, וואס געפינען זיך אין אנטווערפען און וועלכע ווילען זיין פערטראטען אין דער פלעמישער קולטור־משפחה, וועט פעהלען די קולטורעלע טעטיגקייט פון דעם אויגערופענעם „עם הספר"...

אמת, זעהר וועניג קולטורעלע ווערטען ווערט פערהעלטנישמעסיג אויפגעטאן אין דעם בעדייטענדען יודישען ישוב אין אנטווערפען. אמת, אז דער יודישער ישוב אין אנטווערפען האט נאך נישט פערשטאנען צו שאפען קיין יודישע ביבליאטעק, ווי עס טוען געמיינדעס און אנדערע ערטער, הגם מאטעריעלע און גייסטיגע מעגליכקייטען זענען דא דערצו. ס'איז אמת, אז פאר אזא יודישען ישוב עקזיסטירען נאר 2 יודישע שולען, ביידע רעליגיעזע און פאר א וועלטליכען יודען איז נישטא קיין פלאץ צו שיקען זיין קינד, עס איז ריכטיג, אז אנטווערפען האט נאך נישט בעוויזען צו האבען א יודישען שפיטאל, א בעוועסענעם טעאטער און נישט קיין איין קולטור־קרייז, וואס זאל זיין בערופען ווען מען דארף, אנצופיהרען מיט א קולטורעלער ארבייט. און עס איז אויך טרויעריג, אז אפילו די רעליגיעזע קהלות, וועלכע דאווענען מיט דעם זעלבען נוסח, דארפען די זעלבע אויפגאבען און וועמענס מיטגלידער עם שטאמען פון דער זעלבער אלטער היים, און אפטמאל פון די זעלבע טאטע־מאמע, האבען נאך נישט געפונען דעם לייט־פארים פון פעראייניגען זיך און ווען איינע זאגט כשר — מוז די צווייטע טריף מאכען...

עס איז אבער אויך א פאקט, אז אין דעם צוברעקעלטען יודישען ישוב אין אנטווערפען קלאפט א דופק פון ארגאניזאטארישקייט און אנגעבונדענקייט צום יודישען פאלק, קודם כל: די אסימילאציע האט כמעט נישט איהר אויסדרוק אין דעם אנטווערפענער יודענטום. עס זענען דא אסימילאנטען צווישען די האלענדישע און טיילווייז אויך צווישען די פויליש־רוסישע איינגעוואנדערטע יודען. זיי זענען אבער נישט ארגאניזירט און האבען נישט קיין שום השפעה אויפ'ן יודישען לעבען. אנטווערפען פערמאגט א גאר בעדייטענדע ציוניסטישע קערפערשאפט, וואס לייגט איהר שטעמפעל אויפ'ן גאנג פון היגען יודישען לעבען. אנטווערפען פערמאגט א גאר גרויסען קרייז פון יודישע לעזער, וואס קויפען אין גרויסע צאהלען יודישע ביכער און צייטונגען און וואס אינטערעסירען זיך מיט די יודישע שאפונגען און מיט דעם געדרוקטען יודישען ווארט.

ביי א נעהעריגער אנשטרענגונג איז לייכט געווען צו אויסשטעלען א באמת וויכטיגע זאך: דאקומענטען פון דער געשיכטע פון די יודען אין בעלגיען. מען האט בכלל געקענט מאכען אנ'אויסשטעלונג פון דעם אלוועלטליכען יודישען בוך און יודישער פרעסע, אזוי ווי עס האבען געטון מיט בערך צוויי יאהר צוריק די יודען פון קעלן, א פיל קלענערע און נאך פיל מעהר אסימילירטע קהלה, בעת דער פרעסע־אויסשטעלונג, און אזוי ווי עס טוען אין דער אנטווערפענער אויסשטעלונג אנדערע פעלקער מיט קלענערע קולטורען.

אנטווערפען האלט זיך אויך נישט געשעמט מיט דער גרויסער „צענטראלע פאר יודישער וואוילטעטיגקייט און סאציאלער הילף", וואס איז א מוסטער פאר אלע יודישע קהלות אין מערב־איראפא.

אפשר וועט אמאל דער קומענדער יודישער דור, אדער דער אויפוואקסענדער דור, וואס איז שוין געבוירען געווארען אויף די ברעגעס פון דער שעלדע, בעסער פערשטעהען צו קאנסערווירען און קאנסאלידירען די יודישע ווירקליכקייט מיט לייטען צוגלייך און וועט אזוי דערמאגען אט דעם חוש פון ארויסטרעטען אויף א אינטערנאציאנאלער בינע מיט איהרע קולטורעלע אויפטוען און ווערטען. מיר זאגען דא „אפשר" — ווייל פראצענטועל צו דעם אינטערעס פון אנטווערפענער יודישען ישוב צו יודישע דערציהונגס־פראגען און צום חנוך פון דעם אנדערען דור איז בכלל שווער צו האפען אויף א קומענדיגען יודישען דור־דעה אין אנטווערפען.

י. עליאש

זונטאג 27 כט ניסן תר"ץ

אפריל
זון-אויפגאנג 4.14
זון-אונטערגאנג 6.54

פאבאר פון יאהרגאנג 1909

פלאן פון אלגעמיינעם פאבאר פון מאנספער-שוינען, וועלכע זענען געבוירען געווארען אין יאהר 1909; יאהרגאנג 1907 און 1908 קאטעגאריע B, וועלכע זענען צייטווייליג אנערקענט געווארען פאר צייטווייליג אונפעהיג צו מיליטער-דינסט אין מאי און יוני 1929, און אין די עלטערע יאהרגענג פון 1883 ביז 1906, וועלכע האבען זיך ביז איצט נישט געשטעלט פאר קיין פאבאר-קאמיסיע און האבען נישט רעגולירט זייער בעציהונג צו מיליטער-דינסט און פרייוויליגע פון יאהרגאנג 1910, 1911 און 1912.

פאבאר-קאמיסיע נומער 3
עוואנגעליצקא 5

יאהרגאנג 1907 קאטעגאריע B, וועלכע זענען אנערקענט געווארען פאר צייטווייליג אונפעהיג צו מיליטער-דינסט אין מאי און יוני 1929.

2 מאי – אלע אותיות פון 1, 6 און 12 פאליציי-קאמיסאריאטען.

5 מאי – אלע אותיות פון 4 פאליציי-קאמיסאריאט.

6 מאי – אלע אותיות פון 7 פאליציי-קאמיסאריאט.

7 מאי – אלע אותיות פון 10. און 13-טען פאליציי-קאמיסאריאטען.

8 מאי – אלע אותיות פון 14. פאליציי-קאמיסאריאט.

יאהרגאנג 1908 – קאטעגאריע B, וועלכע זענען אנערקענט געווארען פאר צייטווייליג אונפעהיג צו מיליטער-דינסט אין מאי און יוני 1929

9 מאי – 1 פאליציי-קאמיסאריאט A B C D E F G H I J K

10 מאי – 1 פאליציי-קאמיסאריאט L Ł M N O P R S T U W Z

12 מאי – 4 פאליציי-קאמיסאריאט A B C D E F G H I J K L

13 מאי – 4 פאליציי-קאמיסאריאט Ł M N O P R S T U W Z

14 מאי – 6 און 12 פאליציי-קאמיסאריא-טען – אלע אותיות

15 מאי – 7 פאליציי-קאמיסאריאט A B C D E F G H I J K L Ł

16 מאי – 7 פאליציי-קאמיסאריאט M N O P R S T U W Z

17 מאי – 10 פאליציי-קאמיסאריאט אלע אותיות.

19 מאי – 14 פאליציי-קאמיסאריאט אלע אותיות.

20 מאי – 13 פאליציי-קאמיסאריאט A B C D E F G H I J K

21 מאי – 13 פאליציי-קאמיסאריאט L Ł M N O P R S T U W Z

יאהרגאנג פון 1883 ביז 1906

22 מאי – 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען – די פאבאר-פליכטיגע, וועלכע האבען ביז איצט נישט רעגולירט זייער בעציהונג צו מיליטער-דינסט (קיינמאל נישט געשטאנען פאר קיין פאבאר-קאמיסיע.

יאהרגאנג 1907 און 1908 פון דער זעלבער קאטעגאריע פאבאר-פליכטיגע אין דיזעלבע קאמיסאריאטען.

23 מאי – אלע אותיות.

יאהרגאנג 1907 און 1908 קאטעגאריע B, וועלכע זענען צייטווייליג אנערקענט געווארען פאר אונפעהיג צו מיליטער-דינסט אין מאי און יוני 1929.

24 און 26 מאי – 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען, וועלכע האבען זיך צוליב קראנקהייט אדער אנדערע וויכטיגע סיבה נישט געשטעלט צו דער קאמיסיע אין בעשטימטען טערמין.

יאהרגאנג 1907 קאטעגאריע B, וועלכע זענען אנערקענט געווארען פאר צייטווייליג אונפעהיג צו מיליטער-דינסט אין מאי און יוני 1929.

27 מאי – 5-טער פאליציי-קאמיסאריאט אלע אותיות

28 " – 3-טער קאמיסאריאט A B C D E F G H I J K L M N O P

30 מאי – 3-טער פאליציי-קאמיסאריאט R S T U W Z

30 מאי – 8-טער פאליציי-קאמיסאריאט – אלע אותיות

31 מאי – 2, 9 און 11 פאל. קאמיסאריאטען אלע אותיות.

יאהרגאנג 1908, קאטעגאריע B, וועלכע זענען צייטווייליג אנערקענט געווארען פאר אונפעהיג צו מיליטער-דינסט אין מאי און יוני 1929

2 יוני – 2-טער פאליציי-קאמיסאריאט – אלע אותיות.

3 יוני – 3-טער פאליציי-קאמיסאריאט A B C D E F G

4 יוני – 3-טער פאליציי-קאמיסאריאט H I J K L Ł

5 יוני – 3-טער פאליציי-קאמיסאריאט M N O P R

6 יוני – 3-טער פאליציי-קאמיסאריאט S T U W Z

7 יוני – 5-טער פאליציי-קאמיסאריאט A B C D E F

10 יוני – 5-טער פאליציי-קאמיסאריאט G H I J K

11 יוני – 5-טער פאליציי-קאמיסאריאט L Ł M N O P

12 יוני – 5-טער פאליציי-קאמיסאריאט R S T U W Z

18 יוני – 8-טער פאליציי-קאמיסאריאט A B C D E F G H I J

14 יוני – 8-טער פאליציי-קאמיסאריאט K L Ł M N O P

16 יוני – 8-טער פאליציי-קאמיסאריאט R S T U W Z

17 יוני – 9-טער פאליציי-קאמיסאריאט – אלע אותיות.

18 יוני – 11-טער פאליציי-קאמיסאריאט A B C D E F G H I J K L Ł

20 יוני – 11-טער פאליציי-קאמיסאריאט M N O P R S T U W Z

יאהרגאנג פון 1883 ביז 1906 – 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי-קאמיסאריאטען – די מיליטער-פליכטיגע, וועלכע האבען נאך ביז איצט נישט רעגולירט זייער בעציהונג צו מיליטער-דינסט –

21 יוני – אלע אותיות.

יאהרגאנג 1907 דיזעלבע קאטעגאריע און דיזעלבע קאמיסאריאטען.

23 יוני – אלע אותיות.

יאהרגאנג 1908, דיזעלבע קאטעגאריע און דיזעלבע קאמיסאריאטען – אלע אותיות.

יאהרגאנג 1909 און עלטערע, וואס וואוינען אין לאדז און זענען איינגעשריבען אין די פאבארליסטעס אין אנדערע פאוויאטען.

25 יוני – אלע אותיות.

יאהרגאנג 1910, 1911 און 1912 – פרייוויליגע פון 2, 3, 5, 8, 9, 11 פאליציי-קאמיסאריאטען

26 יוני – אלע אותיות.

יאהרגאנג 1907, 1908 קאטעגאריע B, וועלכע זענען אנערקענט געווארען פאר צייטווייליג נישט פעהיג צו מיליטער-דינסט – 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי-קאמיסאריאטען.

27, 28, 30 יוני – אלע אותיות.

קיין נאמענטליכע רוף-צעטלען צו שטעלען זיך צו דער פאבאר-קאמיסיע ווערען צו די בעטרעפענדע נישט ארויסגעשיקט. ביטעס וועגען „אדראטשעניעס" קאנען אריינגעטראגען ווערען ביז 14 טעג נאכ'ן מאמענט פון אנערקענען דעם מיליטער-פליכטיגען אלס דינסט-פעהיגען. ביטעס וועגען „אדראטשעניעס" און הנחות ביים מיליטער-דינסט דארפען אריינגעטראגען ווערען אין דער לאדזער שטאדט-סטאראסטווע (צימער 18) צוזאמען מיט די געהעריגע דאקומענטען וואס בעשטעטיגען די רעכט צו קאנען געניסען פון אן אדראטשעניע.

יעדער פאבאראווע מוז זיך פארבריינגען פאר דער קאמיסיע מיט פערזענליכע דאקומענטען אדער ענטשפרעכענדע בעשטעטיגונגען, ארויסגעגעבען דורך די געהעריגע פאליציי-קאמיסאריאטען, ווי אויך מיט די אדראטשעניע-קארטען אדער בעשטעטיגונגען פון דער רעגיסטראציע, ארויסגעגעבען דורכ'ן מאגיסטראט. אהן די דאזיגע דאקומענטען וועלען די פאבאראווע נישט אנגענומען ווערען דורך די פאבאר-קאמיסיעס.

*) זעה „נייער פאלקסבלאט" נומער 96.

פערסמט מיט שלעכט עסען

(2) נעכטען פארנאכט האט מען ארויסגערופען די פאגאטאוויע פון קראנקען-קאסע אויף פושעיאזד 66 וואו עס איז פערסמט געווארען די גאנצע פאמיליע מיכאלאק.

די פאגאטאוויע האט געטראפען די 35 יעהריגע העלענא מיכאלאק און איהרע קינדער, דעם 10 יעהריגען הענריק, 8 יעהריגען סטאניסלאוו, 6 יעהריגע זאפיא און 4 יעהריגע מאריאנע אין א זעהר שווערען צושטאנד.

די פאגאטאוויע האט קודם כל ערטיילט די קראנקע די ערשטע הילף, און אפגעפיהרט אין שפיטאל.

די אויספארשונג האט בעוויזען פאלגענדעס:

ארום 4 א זייגער נאכמיטאג האט פרוי מיכאלאק געשיקט איהר זוהן סטאניסלאוו אין געוועלב פון א געוויסען מאסלאנסקי פושעיאזד 47 נאך קאשע און צו א געוויסען מרדכי ניגבאנד פושעיאזד נאך ברויט.

דערווייל האט די מילך-הענדלערין סעאפילא ליזאק פושעיאזד 68 געבראכט א ליטער מילך, די מיכאלאק האט אויפגעקאכט די מילך מיט דער קאשע און מיט ברויט געגעבען די קינדער עסען, און אליין אויך געגעסען באלד נאכ'ן אפעסען האבען אלע בעקומען שטארקע וועהען.

די פאליציי האט די אלע ארטיקלען געשיקט די קאשע, מילך און ברויט אין אינסטיטוט צו פארשען די לעבענסמיטעל-פראדוקטען אויף גדאנסקא 44.

מאנטאג וועט בעוואוסט ווערען, נאכן אנאליז פון וועלכע פון די דאזיגע פראדוקטען עס איז פערסמט געווארען די פאמיליע מיכאלאק.

א האלבע שעה נאכ'ן פארפאל ביי דער פאמיליע מיכאלאק, האט מען ארויסגערופען די פאגאטאוויע פון קראנקען-קאסע אויף וואלטשאנסקא 75, וואו עס האט זיך פערסמט עס זעהט אויס אויך מיט קאשע, וועלכע זיי האבען געגעסען, דאס פארפאלק פראנצישעק און העלענא גראדסקי.

א פראבע פון דער קאשע איז אויך איבערגעשיקט געווארען אויף גדאנסקא 44 אין אינסטיטוט צו פארשען די פראדוקטען.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון דאקטוירים

בעשליסט טיילווייז איינצוגיין אויף דער רעארגאניזאציע אין דער קראנקען-קאסע

(–) צעהרנעכטען איז פארגעקומען אן אלגעמיינע פערזאמלונג פון דאקטוירים-פעראיין אין לאדז, אויף וועלכער עס איז בעטראכט געווארען די פראגע וועגען רעארגאניזירען די מעדיצינישע הילף פאר די פערזיכערטע אין דער היגער קראנקען-קאסע.

דער פראיעקט פון דער קראנקען-קאסע בעשטעהט דערין, אז די גאנצע שטאט ווערט איינגעטיילט אויף א געוויסער טייל ראיאנען, וואס ווערען בעדינט פון ספעציעלע הויז-דאקטוירים.

די ספעציאליסטען פון די הויז-דאקטוירים וועט זיין אינערליכע קראנקהייטען, און זיי וועלען אנגעהמען אלע אינערליכע קראנקע פון זייער בעצירק אין ספעציעלע דערצו איינגעארדענטע אמבולאטאריעס. זיי וועלען אויך בעזוכען די שווערקראנקע ביי זיי אין דער היים.

אין די פאליקליניקעס פון דער קראנקען-קאסע וועלען אנגעהמען דאקטוירים פון אלע אנדערע ספעציאליטעטען.

דער פראיעקט פון דער קראנקען-קאסע האט ארויסגערופען א גרויסען ויכוח צווישען די דאקטוירים, וועלכע האלטען, אז דער דאזיגער פראיעקט איז נישט ראציאנעל.

ענדליך האבען זיי דאך מסכים געווען דורכצופיהרען איהם אויף פרוב אויף א משך פון 6 חדשים אין איינער פון די קראנקען-קאסע-לעטשניצעס. (ווארשיינליך אויף קארלע 28).

נישט איינגעגאנגען זענען נאר די דאקטוירים אויף דעם פראיעקט, אז די הויז-דאקטוירים זאלען דארפען בעזוכען די חולאים אויך אין די זונטאג- און יום-טוב-טעג.

נאך דער איינשטימיג-אנגענומענער רעזאלוציע, דארפען די הויז-דאקטוירים פולשטענדיג פריי זיין פון דער ארבייט און די קראנקען-קאסע דארף די קראנקע בעזארגען מיט ספעציעלע דיזשור-דאקטוירים.

אפילו ביז 12 ביינאכט
וועלען זיין גארקיכען און פרוכט-געוועלבער

ווי בעקאנט, איז די פעראָרדנונג וועגען די האנדעלס-שעה'ן לעת עתה נאך נישט איינגעפיהרט געווארען אין דער פראקטיק מיט'ן גאנצען פערנעהם, מחמת דעם מאנגעל אין אויספיהרונגס-פארשריפטען. בפרט איז דאס נוגע גארקיכען, סאדע-וואסער-געוועלבער, קראמען, סטראגאנעס, א.א.וו., וועלכע פאסען זיך צו צו די אלגעמיינע לאקאלע פארשריפטען, און זענען נישט אויסגערעכענט געווארען אין דער מיניסטעריאלער פעראָרדנונג.

איצט דארף דער דאזיגער ענין אפיציעל ערלעדיגט ווערען. די אדמיניסטראטיווע מאכט דארף נעמליך, אין דער זאך ארויסזאגען איהר מיינונג אויפן יסוד פון וועלכער די צענטראל-מאכט וועט אויסארבייטען די אויספיהרונגס-פארשריפטען, וואס זאלען צוגעפאסט זיין צו די לאקאלע בעדינגונגען און די עקזיסטענץ-מעגליכקייטען פון די בעזונדערע אונטערנעמונגען.

צ. א. ווילען די אינהאבער פון די זאדע-וואסער-געוועלבער און פרוכט-געוועלבער האלטען אפען זייערע געשעפטען זומער-צייט ביז 12 אין אווענד. וועגען דעם ענין וועט זיך ארויסזאגען די שטעטישע סטאראסטווע.

ווי מיר דערוויסען זיך וועט די פראגע ערלעדיגט ווערען אין די נאהענטסטע וואכען.

מ'מעג באקען ווייץ-קארן-ברויט

(וו.) אין „דזשעניק אוסטאוו" איז פערעפענטליכט א פעראָרדנונג פון אינערן-מיניסטער וועגען אויסבאקען ווייץ-קארן-ברויט. מען מעג פערקויפען נאר אזא ברויט, וואס ענטהאלט 25 פראצענט ווייצען-מעהל אויף 75 קארן-מעהל. מיט דעם ווערט בטל דער ביז-איצטיגער פערבאט צו באקען ווייץ-קארן-ברויט.

ריטשאלט-בערעכענונג פון אומזאץ-שטייער
פאר קליינע שטייער-צאהלער

לויט די ידיעות פון דער האנדעלס-קאמער איז דאס האנדעלס-מיניסטעריום גענויגט צו ערפילען דעם פאסטולאט פון די ווירטשאפטליכע ספערען, אז פאר קליינע שטייער-צאהלער זאל בעשטימט ווערען א ריטשאלט ביים צאהלען דעם אומזאץ שטייער.

אזוי ווי ס'איז נאך נישט קלאר דער אופן און סיסטעם, ווי אזוי ארום צו בערעכענען דעם אומזאץ-שטייער אויף א ריטשאלט-אופן, האט די האנדעלס-קאמער זיך געווענדעט מיט אן אנקעטע צו די ווירטשאפטליכע ספערען. די רעזולטאטען פון דער אנקעטע וועלען אין גיכען בעהאנדעלט ווערען דורך דער שטייער-קאמיסיע.

אויף צוויי ראטעס
בעמיהונגען פון האנדעלס-קאמער וועגען הכנסה-שטייער

נעהמענדיג אין אכט די שווערע ווירטשאפטליכע סיטואציע, האט זיך די לאדזער האנדעלס-קאמער ווידער געווענדעט צום פינאנץ-מיניסטעריום, אז די העלפט פון הכנסה-שטייער, וואס דארף געצאהלט ווערען ביז דעם 1-טען מאי זאל צולייגט ווערען – אהן שטראף – אויף צוויי טערמינען: ביז'ן 1-טען מאי און ביז'ן 1-טען אויגוסט. די האנדעלס-קאמער ווייזט אן, אז אין מאי פאלען אויס די טערמינען אויך פון א רייהע אנדערע שטייערען.

ביז איצט האט דאס פינאנץ-מיניסטעריום נאך נישט אנגענומען קיין בעשלוס וועגען דעם ענין.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון
ניסם פון און דערמיט פון 3—5 נאכם.

דער גרעסטער קלאנג-פילם פון דער וועלט
נח'ס תבה

דער מלוכה-פרעזידענט אין לאדז

אימפאזאנטער, פייערליכער קבלת פנים

געעפענט דאס קרייז שפיטאל אויפ'ן נאמען פון פרעזידענט מאשטשיצקי

פרייטאג האט לאדז אויף א אימפאזאנטען אופן פייערליך מקבל-פנים געווען דעם מלוכה-פרעזידענט, וועלכער איז געקומען עפענען דאס נייע קראנקען-קאסע-שפיטאל, וואס טראגט דעם נאמען פון פרעזידענט מאשטשיצקי.

פון באלד אין דער פריה זענען אלע הייזער און שטאט געווען דעקארירט מיט פעהנער, דאס זעלבע אויך אלע טראמוואיען.

אויף צו באגריסען דעם הויכגעשטעלטען גאסט, זענען אויף די גאסען דורך וועלכע דער פרעזידענט איז ארורכגעפאהרען, אויסגעשטעלט געווארען רייהען פון שול-קינדער.

דער מלוכה-פרעזידענט איז אנגעקומען פון ספאלא. דער ערשטער קבלת-פנים איז געווען אין רודא-פאביאניץ. דארט האט זיך דער מלוכה-פרעזידענט אפגעשטעלט מיט זיין סוויטע. דער בירגערמייסטער לאטקאוסקי האט באגעגענט דעם הויכגעשטעלטען גאסט ביים טריאומף-טויער, געהאלטען א באגריסונגס-רעדע און דערלאנגט דעם מלוכה-פרעזידענט א טאץ מיט ברויט און זאלץ. א קליין מיידעלע האט דערלאנגט בלומען און דעקלאמירט א ליד און דער ארקעסטער האט געשפילט דעם נאציאנאלען הימן. צום סוף האט דער פרעזידענט זיך פערשריבען אין א דענקבוך און אונטער אויסגעשריען: „אל לעבן" אין דער פרעזידענט ווייטער געפאהרען.

ביי דער גרענעץ פון שטאט, אויף פאביאניצער שאסיי, האט דעם פרעזידענט באגריסט דער שטאט-סטאראסטע ריכטאלעוויטש און דער באגלייטונג פון אינספעקטאר גיערושעלסקי.

נאכדעם איז דער פרעזידענט ארורכגעפאהרען דעם רייטאנד-פלאץ, פיעטריקאווער, נארוטאוויטש צום נייעם שפיטאל. דורך דעם גאנצען וועג איז דער פרעזידענט ווארם-באגריסט געווארען דורך דער באפעלקערונג.

ארום 12 א זייגער איז דער פרעזידענט אנגעקומען צום שפיטאל. מיט איהם צוזאמען זענען אנגעקומען דער ארבייטס-מיניסטער פריסטאר, וואיעוואדע יאשטשאלט, גענ. מאלאכאווסקי, פולק. גלאוואצקי און סטאראסטא ושעווסקי.

פארן שפיטאל איז געשטאנען א מיליטערישע עהרען-קאמפאניע פון 28. פולק. און דעלעגאציעס פון אינסטיטוציעס מיט זייערע פעהנער. פארן איינגאנג איז געשטאנען דער שטאט-פרעזידענט זשעמיענצקי.

ווען דער מלוכה-פרעזידענט איז אנגעקומען צום שפיטאל, האט איהם א שילער'ין דערלאנגט א בוקעט בלומען און דער שטאט-פרעזידענט האט געהאלטען א באגריסונגס-רעדע.

דער מלוכה-פרעזידענט האט נעראנקט און געדריקט די האנד פון שטאט-פרעזידענט און נאכדעם איז ער אריין אין שפיטאל, וואו עס איז אין גרויסען זאל פארגעקומען די פייערליכע צערעמאניע.

מצד דער יודישער באפעלקערונג זענען נאר געווען איינגעלאדענט דער קהלה-פרעזעס ל. מינצבערג און הרב יאקעלע פיינער פון ראבינאט, וועלכע זענען געקומען אין שפיטאל.

דער ביסקופ טימיניעצקי האט אפגעריכט א גאטעס-דינסט, דער נאטשעלניק פון געזונדהייטס-אמט ד"ר סקאלסקי און דער קראנקען-קאסע קאמיסאר לאפושאנסקי האבען געהאלטען רעדעס.

ארום 2 א זייגער האט דער מלוכה-פרעזידענט פערלאזט דאס שפיטאל און נעפאהרען אין בינער וואיעוואדשאפטע, וואו עס איז צוגעגרייט געווען א פריהשטיק.

ארום 5 א זייגער האט דער מלוכה-פרעזידענט פערלאזט לאדז און צוריקגעפאהרען קיין ספאלא.

* * *

(2) דער בעזוך פונ'ם פרעזידענט אין לאדז איז געווען א ספעציעלער „יום-טוב" פאר די קעשענע גנבים, וועלכע האבען אויסגענוצט די ענגשאפט און בורק געווען די קעשענעס.

אויף רוג פיעטריקאווער און נארוטאוויטש-גאס האט א פאליציאנט ביי דער האנד געכאפט א געוויסען אנטאני גורניצא (אנטאנא 19), וועלכער האט נעראט א בערגעשניטענע ביי א פרוי דאס פארסעקעל ביי איהר האנד-טאש. א צווייטער האט אריינגעריקט זיין האנד אין זיין שכנ'ס טאש און געוואלט ארויסציהען א זילבערנע פאפיראסניצע — אויך דעם צווייטען האט בעמערקט און פערהאלטען א פאליציאנט און עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס איז דער 24-יעהריגער ישראל הערש יאקובאוויטש, זאווישא 26.

רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע

אויף מלוכה-שטיצע פאר אפריל

(—) דער אונטערשטיצונגס-אמט ביים מאגיסטראט איז מודיע, אז פון מארגען, מאנטאג, וועט זיך אנהויבען די רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע אויף מלוכהשער ווינטער-אונטערשטיצונג פאר אפריל 1930, וועלכע האבען בעקומען אונטערשטיצונג פאר'ן חודש מערץ ד. י. פון דער קאסע ביי דעמזעלבען אמט.

די ארבייטסלאזע, אין דער משפחה פון וועלכע עס ארבייט כאטש איין פערזאן, און וואוינט מיטן ארבייטסלאזען צוזאמען האט נישט קיין רעכט אויף דער דאזיגער ווינטער-אונטערשטיצונג.

די רעגיסטראציע וועט פארקומען אין אונטערשטיצונגס אמט אויף פאמארסקא 18 פון 9 פריה ביז 2 א זייגער לויט פאלגענדען סדר:

מאנטאג, דעם 28 ד. ח. – ארבייטסלאזע מיט די פאמיליען-נעמען אויף A, B, C, D, E, F; דינסטאג, דעם 29 – G, H, I, J; מיטוואך, דעם 30 – K, L, Ł; דאנערשטאג, דעם 1 מאי – M, N, O; פרייטאג, דעם 2 – P, R, S; מאנטאג, דעם 5 מאי T, U, W, Z, Ż.

די ארבייטסלאזע, וואס מעלדען זיך צו דער רעגיסטראציע, דארפען צושטעלען: 1) א פאס, אדער אנ'אנדער אפיציעלע לעגיטימאציע, וואס בעשטעטיגט די פערזאן פונ'ם בעטער; 2) א לעגיטימאציע פונ'ם פ.ו.פ.פ., וואס שטעלט פעסט דעם פאקט פון קריגען מלוכהשע ווינטער-שטיצע פאר מערץ 1930.

אויף מיליטערישע איבונגען

(ב) ווי מיר האבען שוין געמאלדען, וועלען אין דער צייט פון אפריל ביז אקטאבער פארקומען די הייעהריגע איבונגען פון רעזערוויסטען.

נעכטען האט די מיליטער-מאכט שוין בעקומען די פרטים פון די איבונגען.

קודם כל וועלען גערופען ווערען אויף 6 וואכען די יאהרגענג 1902, 1904, 1905 און 1906, ווי אויך געוויסע רעזערוויסטען פון יאהרגאנג 1901.

אויף 4 וואכען וועלען גערופען ווערען די רעזערוויסטען פון 1897.

די אלע וועלען בעקומען אויפפאדערונגס-קארטען מיט'ן אנגעוויזענעם טערמין און פארמאציע און איטליכע פערשפעטיגונג וועט בעשטראפט ווערען געריכטליך אדער דיסציפלינאריש.

דער 5. לאנדס-צוזאמענפאהר

פון יודישע לעהרער פון פאוושעכנע שולען

צווייטער טאג

צוליב דעם בעזוך פונ'ם מלוכה-פרעזידענט און דעם פייערליכען קבלת-פנים פונ'ם פרעזידענט מצד דער שול-יוגענד — איז פרייטאג פארמיטאג, אין צווייטען טאג פונ'ם 5-טען לעהרער-צוזאמענפאהר די קאנפערענץ נישט פארגעקומען.

נאכמיטאג איז פארגעקומען די פארטזעצונג פון דער דיסקוסיע איבער די רעפעראטען: וועגען דער אלגעמיינער סיטואציע אין שול-וועזען; (רעפערענט לעהרער בוטלאוו, ווארשא) וועגען די לעהרער-לוינען (רעפערענטין ל. גריצהענדלער, ווארשא); ערהאלונגס-הויז (לעהרער גינצבורג, לאדז); פעראייניגונג מיט דעם פעראיין פון די יודישע לעהרער פון די מיטעל-שולען (רעפ. לעהרערין שפער, ווארשא).

די וויכטיגסטע דיסקוסיע האט זיך געפיהרט ארום דעם ערשטען רעפעראט, וועגען דער אלגעמיינער לאגע פון שול-וועזען. א רייה דעלעגאטען זייען אין דערויף, אז דער רעפערענט האט אין זיין רעפעראט אויפגעשטעלט, ווי א גוטער דאקטאר, א ריכטיגען דיאגנאז, האט אבער נישט אויסגעפארשט, נישט אנגעוויזען די ריכטיגע מיטלען די קראנק צו היילען. אין זיין רעפעראט האט לעהרער בוטלאוו מיט ציפערען בעוויזען, ווי עס ווערען בעאייוולה'ט די שולען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען, ווי עס ווערען ספעציעל, ווי שטיף-קינדער טראקטירט די יודישע שולען, ווי עס ווערען ארויסגעשטויסען די יודישע לעהרער פון די יודישע פאלקס שולען, ווי עס ווערען אונגאנצען נישט בענומען און בעטראכט און סופסידירט דורך דער מאכט די שולען מיט דער יודישער אונטערריכט-שפראך, אפילו אין דער מאס ווי עס ווערט געטוהן בנוגע די אנדערע נאציאנאלע מינדערהייטען. דער רעפערענט האט אבער נישט געמאכט די געהעריגע אויספיהרונגען, נישט אנגעוויזען די מיטלען, ווי דאס צו בעקעמפען. עס איז אויך נישט קלאר זיין שטעלונג צו די ציש"א שולען, ער האט זיך אויך וועניג אפגעשטעלט אויף דעם פעראנישען מצב פון די שולען א.ד.גל. און דעם זין האבען אפאנירט די דעלעגאטען לעהרער קאגאן, בערלינג, שעליפסקי.

לעהרערין ושארסקא זאגט זיך אויס געגען די פעראייניגונג מיט'ן פעראיין פון די לעהרער פון יודישע מיטעל-שולען, ווייל די פעראייניגונג וועט אריינברענגען אין פעראיין דעם פערביסענעם קאמף יודיש-העברעאיש א. אנד.

עס זאגען זיך נאך ארויס א רייה דעלעגאטען און נאכדעם טרעט מען צו צו דער אפשטימונג פון די רעזאלוציעס, הויפטזעכליך וועגען אקצעפטירען דעם איינקויף דורך דער פערוואלטונג די פלעצער אין „שרודבאראוו" אויף דעם ערהאלונגס-הויז. דער איינקויף ווערט אקצעפטירט. און עס ווערט בעשלאסען איבערצוגעבען דער פערוואלטונג דאס ערהאלונגס-הויז אין „שרודבאראוו" צו בויען.

איינציגע דעלעגאטען טראגען אריין א רייה דרינגענדע פארשלאגען, וועלכע דער פארזיצער שטעלט צו דער אפשטימונג.

דעם ערשטען דרינגענדען פארשלאג טראגט אריין לעהרער קאגאן, ער לעגט פאר די פערוואלטונג ארויסצוטראגען א פראטעסט געגען דער אקציע, וועלכע עס האט געפיהרט דער „הייינט" געגען ציש"א שולעס און איבערצושיקען די דעלעגאטען פון ציש"א י. פאט און נ. בוקסבוים, וועלכע געפינען זיך איצט אין אמעריקא א בעגריסונג און גלייכצייטיג זיך ווענדען צום אמעריקאנער פראלעטאריאט מיט אן אפעל זיי זאלען בייהילפיג זיין דער ציש"א-דעלעגאציע אין איהר אקציע.

דעלעגאט טאפאטשניק ערקלערט אין נאמען פון דער לינקער אפאזיציע, אז די פראגע וועגען די ציש"א שולעס געהט זיי די לינקע אפאזיציע נישט אן און דעריבער וועלען זיי זיך אפהאלטען פון שטימען.

דער פארזיצער שטעלט צו דער אפשטימונג די דרינגליכקייט פון דעם פארשלאג. עס שטימען 23 פאר, 11 געגען און 15 האלטען זיך אפ.

דער פארזיצער ערקלערט צום ערשט, אז עס ווערט אנגענומען די דרינגליכקייט פונ'ם פארשלאג. דאן טרעט אבער ארויס דער דעלעגאט ווילבערשטיין (התאחדות) און קאנסטאטירט דעם בעשלוס — די 15 אפגעהאלטענע קענען נישט צוגערעכענט ווערען צו די צושטימונגע, נאר צו די געגען שטימונגען און דעם פאל בעקומען זיך 26 שטימען געגען 23. דער פארשלאג ווערט ערקלערט פאר נישט דרינגענד.

א צווייטען דרינגענדען פארשלאג נעגען דער אלגעמיינער פאליטיק, טראגט אריין דעלעגאט טאפאטשניק. אויך די דרינגליכקייט פון דעם דאזיגען פארשלאג פאלט א דורך.

די דעלעגאטין פיעטראר טראגט אריין א פארשלאג מכוח די לעהרער-לוינען — בעגרינדעט דעם פארשלאג און פיהרט אויס, אז מען הארף פארערן בעסערע ארבייטס-בעדינגונגען, העכערען דעם לוין אויף 50 פראצ. א. ה. גל. אויך די דרינגליכקייט פון דעם פארשלאג פאלט אפ. עס פאלט אויך א דורך די רעזאלוציע פון לעהרער קאגאן, וואו עס ווערט אנגעוויזען, אויף די מיטלען אויסצוקעמפען די ענטשפרעכענדע רעכט פאר דער יודישער שול און יודישען לעהרער.

דעלעגאטין שפעט לעגט אדורך רעזאלוציע, וועלכער ווערט איינשטימיג אנגענומען.

לעהרער גינצבערג ערקלערט צום סוף, אז די לאדזער לעהרער האבען לכבוד די דעלעגאטען פון די אנדערע שטעט בעשלאסען איינצואָרדענען א ראוט, און, אז דער ראוט, וועלכער הארף פארקומען באלד (10 א זייגער) ווערען פערבעטען די לעהרער-געסט.

11 א זייגער האט זיך אנגעהויבען דער ראוט.

דער דריטער טאג

א בעריכט וועגען דער טעטיגקייט פון דער פערוואלטונג האט אפגעגעבען דער גענעראל-סעקרעטאר פון דער הויפט-פערוואלטונג, לעהרער בוטלאוו.

אין דער דיסקוסיע זענען בעריכט האבען אנ... טיילגענומען א רייה דעלעגאטען, וועלכע האבען קריטיקירט די טעטיגקייט פון דער הויפט-פערוואלטונג. עס האבען גענומען א ווארט די דעלעגאטען לעהרער קאגאן, בערלינג, טענענבוים, א. ע. יאוסקי — פאר', בעריכט האבען זיך ארויסגעזאגט די דעלעגאטען פר. קלעפפיש, צעמבער, גריצהענדלער, גאוואסקי א. אנד.

אין נאמען פון דער אפאזיציע גיט דער רעפערענט פאר', אפשטימען דעם צוטרוי-וואטום פאר דער אוועקגעהענדער פערוואלטונג, ערקלערט דער פארשטעהער פון דער התאחדות גרופע, אז אזוי ווי די פערוואלטונג האט עפעס געזינדיגט מיט די ציש"א שולען וועט די גרופע פון התאחדות זיך אפהאלטען פון שטימען ביי דער פראגע פון אנערקענונג פאר דער פערוואלטונג. צום סוף ווערט מיט א מעהרהייט שטימען אויסגעדריקט אנערקענונג דער פערוואלטונג.

בעת דער קאנפערענץ האט זיך געמאלדען אויפ'ן צוזאמענפאהר לאזניק סמאליק און ערקלערט, אז אזוי ווי ביי דער ערעפנונג פון דעם צוזאמענפאהר איז ער געווען בעשעפטיגט, איז ער געקומען בעגריסען דעם צוזאמענפאהר איצט. מיט א בעגריסונג איז אויך געקומען א פארשטעהער פון דעם רייטשען לעהרער-פעראיין מאלציין.

די וואהלען פון א נייער פערוואלטונג האבען געגעבען פאלגענדע רעזולטאטען: ליסטע נומער 1 (לינקע אפאזיציע) 13 שטימען — 3 מאנדאטען.

ליסטע נומער 2 (בארטאכאוו-גרופע, לינקע פועלי-ציון) 9 שטימען — 2 מאנדאטען.

ליסטע נומער 3 (פעראייניגט התאחדות און רעכטע פועלי-ציון) 13 שט. — 3 מאנדאטען.

ליסטע נומער 4 (סאציאליסטישע פעראייניגונג בונד, פ.פ.ס., אונפארטייאישע אסימילאטארען) 30 שטימען — 7 מאנדאטען.

אלס פארזיצער ווערט געוועהלט לעהרער קראנענבערג.

א הייסען מאמענט אין די בעראטונגען טראגט אריין א פארשטעהער, וועלכער בעט א ווארט וועגען דער סעקציע פון לעהרער פון פריוואט-שולען, וואס איז אין ווארשא צולאזט געווארען. דער צוזאמענפאהר האט וועגען דער דאזיגער פראגע געהאט א מיטטיילונג מצד דעם פעראיין פון די לעהרער פון די פריוואט-שולעס, וואס עס איז געווען א געוויסע סיבות, פארוואס די סעקציעס אין פונאנדערגעלאזט געווארען.

דער לעהרער-צוזאמענפאהר האט געגעבען די שטימען פון דער אפאזיציע דעם פארשטעהער וואס ווארט נישט ערטיילט.

די פראגע האט ארויסגערופען הייסע וויכוחים. צום ריכטיגען סקאנדאל קומט עס אבער ביי דער פראגע וועגען די פארשלאגען.

די דעלעגאטין קלעפפיש לעגט פאר די פארשלאגען א צונעהמען ווי עס וועט זיי רעפערירען די פארשלאגען-קאמיסיע און די דיסקוסיע נאר דורך שטימען.

דאס רופט ארויס א שטורם ביי דער אפאזיציע, וועלכע ערקלערט, אז זי וועט זיך נישט לאזען פערשליסען דאס מויל, אז די פארשלאגען און די רעזאלוציעס זענען דער וויכטיגסטע טייל פונ'ם צוזאמענפאהר, אז מען וועט נישט לאזען די פערזאמלונג קומען צום ווארט — וועט די אפאזיציע דעם צוזאמענפאהר איבעררייסען....

איניגע רעדנער פון דער אפאזיציע בעטראכטען דאס פאר א רעוויזיע פון רעגולאמין, וועלכער זעהט פאר א דיסקוסיע וועגען די פארשלאגען. צום סוף איז בעשלאסען געווארען קיין שום דיסקוסיעס נישט צו פיהרען.

דאן איז מען צוגעטרעטען צום פארשלאג וועגען אפשאפען די ווארשאוער סעקציע פון לעהרער, וואס זענען בעשעפטיגט אין פריוואטע שולען.

א פארשטעהער פון דער אפאזיציע האלט א לאנגע אבסטרוקציע-רעדע, וועלכע רויערט איבער א שעה צייט.

דעלעגאט בוטלאוו טראגט דאן אריין א רעזאלוציע, אז אלע פארשלאגען זאלען איבערגעגעבען ווערען דער נייער פערוואלטונג און קיין שום דיסקוסיעס זאלען אויפ'ן צוזאמענפאהר נישט פארקומען. דער פארשלאג איז געגען די שטימען פון דער אפאזיציע אנגענומען געווארען. דער צוזאמענפאהר האט גענ... רייצונגען ביי פארטאגס.

באנקראטען און פראל־אנגאציעס

טעגליכע כראניק פון האנדעלס=געריכט

(:) דאס לאדזשער האנדעלס - געריכט האט בשעתו ערקלערט פאר באנקראט דעם סוחר הער־ראנים קרישטאל און בעפוילען אים איינצושטעצן אין ארעסט פאר באנקראטניקעס. דער באנקראט־טירטער האט זיך געווענדעט נאך א גלייט־בריף צום לאדזשער האנדעלס־געריכט. דאס געריכט האט די ווענדונג אפגעווארפן. קרישטאל האט זיך דעריבער געווענדעט צום ווארשאווער אפעלאציע־געריכט, וועלכעס האט ארויסגעטראגן א אורטייל, אז אזוי ווי ס'זענען נישט פעררואן קיין באווייזן, אז דער באנקראט איז א בעוויליגער. האט דאס אפעלאציאנס־געריכט דעריבער אפגעווענדעט די דעציזיע פונ'ם לאדזשער געריכט און ערטיילט קרישטאלן א גלייט־בריף אויף 3 חדשים.

* * *

אויף דער לעצטער זיצונג פון לאדזשער האנ־דעלס־געריכט, איז ערקלערט געווארן באנקראט דעם הענדלער יעקב טארקא, ציגעל־גאס 59, א שיך־געשעפט, ווייל ער האט לעצטענס געלאזט צום פראטעסט וועקסלען אויף א סומע פון 2,300 זל. און דער באנקראט איז געעפנט פון 30. מערץ 1930. אלס ריכטער־קאמיסאר איז בעשטימט גע־ווארן האנדעלס־ריכטער לאנדאו, קוראטאר — אדוואקאט יוזעף לאסקי.

* * *

דער אינהאבער פון דער פירמע וואל־אינדוס־טריע, ישראל בירענצווייג האט אריינגעטראגן א בקשה וועגן פראלאנגירן די אויסצאלונגען. די אונטערנעהמונג בעשטעהט פון א וועבעריי און לא־גער־פערקויף אויף פיעטריקאווער 73. דער אינהא־בער פון דער פירמע ארבייט אין לאדז פון 1913. צוערשט אלס מיטאינהאבער פון דער פירמע „אס־טראווסקי און בירענצווייג", וועלכע געפינט זיך איצ־טער אין ליקווידאציאנס־צושטאנד. און נאכדעם פערלעגט זיין אייגענע אונטערנעהמונג. די סיבה פון די צאהלונגס־שוועריגקייטן איז די, וואס א רייה בעלי־חובות פון דער פירמע האבען בעקומען פראלאנגאציעס און האבען נישט איינגעצאהלט זייערע חובות. דער בילאנס איז געשלאסען מיט דער סומע 380,000 זל. אייגענער קאפיטאל 250,000 זל., 2־דריטעל פון דער בילאנס־סומע, קורץ־טערמיניגע פערפליכטונגען 130,000 זל. דעקען זיך מיט דעם לאגער פון די האלב־פאבריקאטען און דער ווערט פון 127,000 זל. א חוץ דעם איז דער פערקויף־לאגער געשאצט אויף 85,000 זל. בעל־חוב פון אפענע רעכענונג 43,000 — אלע האלב־פליסיגע אקטיווען — 160,000 זל. דער פליסיגער אקטיוו — 40,000 זל. דער סאנאציע־פלאן זעהט פאראויס דאס אפצאהלען פון אלע חובות אין משך פון דער צייט און פון די האלב־פאבריקאטען וועט אויסגע־ארבייט ווערען סחורה און אויספערקויפט ווערען אין פערקויף־לאגער.

פאבאראווצעס איז אויסלאנד

וועלען פון היי־יאהר נישט בעקומען קיין נאמענטליכע אויפפאדערונגען

אין צוזאמענהאנג מיט'ן פאבאר 1909 ווערט אפיציעל געמאלדען:

לעת אתה האט מען צו אלע פאבאראווצעס, וואס האבען געוואוינט אין אויסלאנד געשיקט נא־מענטליכע אויפפאדערונגען מיט דער פאדערונג צו קומען אין לאנד, אדער צו מעלדען זיך אין קאנ־סולאט צום פאבאר. דאס פונאנדערשיקען פון אזעלכע נאמענטליכע אויפפאדערונגען ווערט אבער נישט פארויסגעזעהן אין געזעץ, און דעריבער וועט מען זיי פון היי־יאהר אן נישט פונאנדערשיקען.

די פאבאראווצעס זענען מחויב צו וויסען, ווען זיי דארפען זיך שטעלען צום פאבאר, און דאס וואוינען אין אויסלאנד וועט נישט זיין קיין תירוץ פאר'ן נישט צושטעלען זיך.

די קרובים פון אזעלכע פאבאראווצעס, וואס וואוינען אין לאדז בעדארפען זיי מודיע צו זיין, ווען זיי זענען מחויב צוצושטעלען זיך צו דער פאבאר־קאמיסיע, אדער די פאבאראווצעס גופא דארפען זיך מיט דעם ענין אינטערעסירען אין די געהעריגע קאנסולאטען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, וועלען די פאבא־ראווצעס, וועלכע וואוינען אין אויסלאנד, אדער אויפ'ן שטח פון דאנציג, און וועלכע וועלען זיך צום געהעריגען טערמין נישט צושטעלען—צוגעצוי־גען ווערען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט פאר בכיוונדיגען אויסמיידען די מיליטער־פליכט.

ארבייטער=קאנפערענץ וועגען הערשענדען קריזיס

(2) קיין לאדז זענען צוריקגעקומען די מיט־גלידער פון דער דעלעגאציע פון קרייז־קאמיטעט פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען, אין די פער־זאנען פון דעפוטאט שטשערקאווסקי, דעפוטאט קא־וואלסקי, דעפוטאט צערבע און וואלטשאק, וועלכע האבען רעפרעזענטירט די קרייז־קאמיסיע אויף דער זיצונג פון דער צענטראלער קאמיסיע פון די פרא־פעסיאנעלע פעראיינען אין ווארשא.

די קאנפערענץ איז געווען געווידמעט דער פראגע פון קריזיס אין האנדעל און אינדוסטרי, וועגען דער דאזיגער פראגע האבען רעפערירט די דעלעגאטען פון לאדז.

צום סוף פון דער קאנפערענץ איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, וואו עס ווערט פעסטגע־שטעלט אז די סיטואציע „פערערגערט זיך און נעמט אן א קאטאסטראפאלען כאראקטער".

א רייה אונטערנעמונגען נוצען אויס די לאגע און רייסען די לוינען, ארבייטסלאזיגקייט איז שרעקליך. די קאמיסיע פאדערט דעריבער פאנדען און אינוועסטיציעס, אונטערשטיצונג פאר די אר־בייטסלאזיגקייט, 7 שעה ארבייט א טאג און הע־כערען די לוינען.

די דאזיגע רעזאלוציע איז איבערגעשיקט געווארען אין מיניסטעריום פון ארבייט און עפענט־ליכען שוץ.

10 פראצ. א צושלאג=שטייער

ביי שלום עליכם'ען ווערט דערצעהלט, ווי ביי א געוויסען דאקטאר אויפ'ן פנים איז אויף יעדען פרישטשיקעל געווען א צעהן פרישטשיקלעך...

(וו) אין „דזשענניק אוסטאוו" נומער 28 איז פערעפענטליכט א פעראָרדנונג פון פינאנץ מיניס־טעריום מכוח אנ'צושלאג־שטייער צו געוויסע שטעמפעל־אפצאהלען. דער דאזיגער צושלאג־שטיי־ער זאלען גענומען ווערען פון 1 אפריל 1930 ביז'ן 31 מערץ 1931 אין דער הויך פון 10 פראצ. און מ'זאל איהם צורעכענען צו די דירעקטע און אומדירעקטע שטייערן. צו די שטעמפעל־אפצאלען, צום ירושה שטייער, צום שטייער פון מתנות, ווי אויך צו די אויפגעמאהנטע פערלעגענע שטייערן אין משך פון דערזעלבער צייט.

דער דאזיגער צושלאג־שטייער וועט נישט גענומען ווערען פון הכנסה־שטייער, פון שכירות, פון לאקאל־שטייער, פון נישט פערבויטע פלעצער, פון קאפיטאלען און רענטעס, פון פערמעגען־שטיי־ער א. א.

אנ'אטענטאט אויף א צוג

וואס איז, צום גליק, נישט געראטען

(—) עהערנעכטען אין אוונט האט דער מא־שיניסט פונ'ם משאות־צוג, וועלכער איז געגאנגען פון פיעטריקאוו בעמערקט אויף די שינעס ליגען עפיס פערשידענע חפצים. אפשטעלען בעצייטענס דעם צוג האט דער מאשיניסט נישט געקאנט און דאך איז ער אדורך די שטערונג בשלום. ווען מ'האט א וויילע שפעטער דעם צוג אפגעשטעלט, האט מען פון אונטער די רעדער ארויסגעקריגען צוויי דיקע אייזערנע שטאבעס.

פאליציי האט תיכף אדורכגעפיהרט אנ'אויס־פארשונג און פעסטגעשטעלט, אז דאס שטיקעל ארבייט האט אפגעטון דער 40־יאהריגער באהן־ארבייטער יוזעף קאמפינסקי, וועלכער איז נישט לאנג צוריק רעדוצירט געווארען. ער האט עס געטון צוליב צוויי סבות: 1) צוליב נקמה און 2) כדי צו ווענדען אויף זיך די אויפמערקזאמקייט פון דער צענטראל־מאכט.

קארפינסקי'ן האט מען דערווייל ארעסטירט.

אינטערעסאנט איז, אז אין א פאר מינוט נאך דער געפלאנטער קאטאסטראפע, האט מיט דער זעלבער ליניע געזאלט אדורך א שנעל צוג און ווען מ'כאפט זיך נישט בעצייטענס, וואלט זיך דער ענין געענדיגט טראגיש.

עקציע פון דער האנדעלס־קאמער

מכוח דער אויסמעסטונג פון הכנסה=שטייער

אזוי ווי דאס געזעץ וועגען הכנסה־שטייער רופט ארויס פערשידענערליי ספקות ביים אנווענ־דען, האט זיך די לאדזער האנדעלס־קאמער גע־ווענדעט צו דעם פינאנץ־מיניסטעריום מכוח א גינסטיגער בעהאנדלונג פון די פאסטולאטען פון די סוחרים. צ. א. איז אויפמערקזאם געמאכט געווארען דערויף, אז ביים אויסמעסטען דעם שטייער ווערט גענומען אין אכט דער סחורות־רעמאנענט, און ס'ווערט פערגרעסערט קינסטליך די סומע, פון וועלכער מ'נעהמט דעם שטייער די האנדעלס־קאמער בעמיהט זיך, עס זאלען ארויסגעגעבען ווערען געהעריגע פעראָרדנונגען וועגען דעם ענין.

ביליגער טראמוואי־טאריף צו רודא־פאביאניץ

(א) ווי בעקאנט איז לעצטענס פאָרגעקומען א סכסוך צווישען דער פערוואלטונג פון די צופאהר־טראמוואיען מיט די מאגיסטראטען פון טושין, רודא־פאביאניץ און די ארומיגע גמינעס. צוליב א רייה ענינים, וואס זענען נוגע בילעטען־טאריף, היגיענע פון די וואגאנען א. אנד.

דעם סכסוך האט א בערגענומען צו ערלעדיגען דאס קאמוניקאציאנס־מיניסטעריום, וועלכער האט ארויסגעטראגען א בעשלוס, לויט וועלכען עס ווערט געגעבען געראכט דער פערוואלטונג פון די צופאהר־טראמוואיען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט די פערוואל־טונג פון די צופאהר־טראמוואיען בעשלאסען צו פערקלענערען דעם בילעטען־טאריף אין שטח פון רודא־פאביאניץ אויף 20 גר. גילטיג פון 1־טען מאי אן.

עפילאג פון דער מעשה־פאטשיארעק

(ב) דאס אפעלאציע־געריכט אין ווארשא האט בעשטעטיגט דעם אורטייל פון לאדזער קרייז־גע־ריכט אין דעם פראצעס פון אנטאני פאטשיארעק, וועלכער האט בשעתו דערהרגעט זיין איידעם, און איז פערמשפט געווארען אויף 10 חדשים פעסטונג.

א כשר־פעררינטער יובל

(ב) היינט האבען די לאדזער פייערלעשער א שמחה: דער לייטער פון די „טאמארניקעס" פפיי־פער שטעהט שוין 50 יאהר ביי דער ארבייט אין דער לאדזער פייערלעשעריי, און זיינע חברים פראווען טאקי היינט זיין יובילעאום.

פאדאטקעס

אבראטאווי, דאכאדאווי, לאקאלאווי א. ז. ה. פארשניקעס צווילנע, קארנע, האנדלאווע, אפע־לאציעס, זאבעזפיעטשעניעס, אוכילעניע, קלוי־זולעס, חסטרושימאניעס, וועגען אקט־אינטער־ציזיעס, גט־אננעלעגענהייטען
שרייבט ביטעס דאס ביטשריפט־ביורא
„POLPRAW"
בארוטאוויטשא 1, טעל. 170-01.

מאיר אוניקאווסקי ז"ל

פרייטאג איז אין עלטער פון 49 יאהר גע־שטארבען דער בעקאנטער אין די קליינהענדלער־קרייזען געזעלשאפטליכער טוער נ"ע מאיר אוניקאווסקי.

זיין געזעלשאפטליכע ארבייט האט אוניקאוו־סקי אנגעהויבען מיט 20 יאהר צוריק, גרינדענדיג דעם יודישען געפליגעל־הענדלער־פעראיין אין לאדז און דער שפיץ פון וועלכען ער איז געשטאנען ביז דער לעצטער מינוט פון זיין לעבען – אויך איז דער פערשטארבענער געווען דער גרינדער פון דעם קליינהענדלער־פעראיין אין לאדז אויף פיעט־ריקאווער 6, און אויך דער גרינדער און טעטיגער מיטגליד פון ראט פון דער פאלקס־פארטיי אין לאדז.

זיין טויט האט ארויסגערופען א אויפריכטיגען טרויער צווישען אלע די, וואס האבען איהם געקענט.

די נעכטיגע רינג־קאמפען אין צירק

ביי א פול־געפאקטען צירק האבען זיך היינט אנגעהויבען די וואלקעס. אלס ערשטע פאר זענען ארויסגעטרעטען די אטלעטען: סאסארסקי – גרענא־וויטש. נאך 5 מינוט האט סאסארסקי געזיגט. די צווייטע פאר דער יוד פישער (מכבי) – מאטיקא. דער לעצטער האט געקעמפט מיט אזא ברוטא־ליטעט, אז די זשורי האט איהם בעשטראפט מיט 50 זל. דער קאמף האט זיך געענדיגט אהן רע־זולטאט. די דריטע פאר: בוכהיים–שניידער. אויך אהן רעזולטאט. די פירטע פאר: שטעקער – פעה־רינגער, אהן רעזולטאט. די פינפטע פאר: לע מאור–ראול. אין 20 מינוט האט דער ערשטער געזיגט

„פועלי אגודת ישראל" און דער ערשטער מאי

די רעליגיעזע ארבייטער־פארטיי „פועלי אגודת ישראל" נעמט נישט, ווי בעקאנט, קיין אנטייל אין דעמאנסטרירען מיט'ן דער 1־טער מאי.

כדי אויפצוקלערען די שטעלונג פון „פועלי אגודת ישראל" צום ערשטען מאי, קומט פאר היינט אין נ. ענגלישען זאל א מיטינג פון פא"י אויף וועלכען ס'וועלען ארויסטרעטען מיט רעפעראטען א.ד.ט. „דער ערשטער מאי–פארוואס מ'דארף איהם נישט פייערן"–וו. פרעזידענט פון פא"י אין פויל־לען ד"ר א. לאנגלעבען (ווארשא) ד. ה. זילבער־שטיין, פ. לאנדענבערג, ל. שטשעקאץ, מ. גערשט, פ. אלטמאן א. א.

אין מיטינג וועט זיך אויך בעטייליגען דער פארזיצענדער פון דער פא"י־עקזעקוטיווע אין פוילען ה' י. ל. ארלעאן (ווארשא), וועלכער ווילט היינט צופעליג אין לאדז וועגען אנ'אקציע פארן ערשטען מלמדים־סעמינאר אין פוילען.

מעלדונגען

קאמוניקאט פון יודישען ספארט־און־טורן־פעראיין „בר כוכבא"

נאך א פולשטענדיגער רעארגאניזאציע פון דער גימנאסטישער סעקציע ביים פעראיין, ווערען ווייטער אנגענומען מיטגלידער אין אלע גרופען ווי: מענער, דאמען און יוגענד. די לעקציעס קומען פאר יעדען מאנטאג און דאנערשטאג צווישען 8 און 11 אין אוונד אין גימנאסטישען זאל זא־קאנטנא 82. גענויע אינפארמאציעס קען מען בע־קומען אין קאנצעלאריע פון פעראיין, קאלעינא 5. די לייטונג בעשטעהט פון די ה"ה ווארשאווסקי, לעווי, שטערן, בערקע, אקסענבערג, וואלף און ראזענבערג.

רעליגיעז ציוניסטיש סאציאליסטישע פארטיי „התחיעבורה" נאראמיעסקא 4

זונטאג דעם 27 אפריל כ"ט ניסן פינקטליך 8 א זייגער אוונט קומט פאר א קאלעקטיווער רעפעראט א.ד.ט.: „חלוציזם, סאציאליזם און די רע־ליגיעזע ארבייטער־יוגענד". רעפערירען וועלען די ה"ח ברוך דניאל נומבערג, שלמה סאלאמאן, פריש טפלובה.

לאדזשער קאמעראל־טעאטער „ארדט" אל. 1. מאי 2
פריהער ענגל. זאל
ליטעראר. לייטער: משה בראדערזאן. דירעקטאר: יוסף סטרוגאטש.
קאמפאזיטאר: דוד בייגעלמאן
היינט, זונטאג, דעם 27־טען ה. ח. – 2 פארשטעלונגען:
7.45 און 10 אוונד צו ביליגע פרייזען פון 1–4 זל.
ס'ווערט געשפילט: „טשאקעדיג און קנאקעדיג"
16 גאנץ ביליע נומערן 16 אין צוויי טיילען.
קאנפראנסיער: נתן רייכענבערג.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokicińskiej).

Od niedziela, dnia 20/4 1930 r.
do poniedziałku, dnia 28/4 1930 r.

Dla dorosłych: Dla młodzieży:

KOBIETA NA KSIĘŻYCU

Dramat miłości i nienawiści, zazdrości i wierności na księżycu.

Akcje toczy się na ziemi i na księżycu oraz we wnętrzu międzyplanetarnego statku rakietowego podczas lotu na księżyc.

w rolach głównych:
Gerda Markus i W. Fritsch.

Następny program: „KSIĄŻE STUDENT".

כ'זוך אַ פּאָסטען

אַלס קאַסירער אָדער איינ-קאַסענט געגען קויציע פון 1000 דאָלאַר אויף אַ היפּאָטעק. אָפּערטען פאַר „יאַקוביעץ" אין אַדמ. פון דער צייטונג.

8-וגג שטעפּער-געזעלן!

ס'ווערט געזוכט אַ גוטער נייהער
צו מעלדען זיך ביי נ. קופער קאַמיענאַ 16

א צימער

מיט אַ בעזונדערן איינגאַנג ביי אַ אַנשטענדיגער פאַמיליע אין צענטרום שטאָט ווערט געזוכט. אָפערטען אונטער „V" אין אדמ.

איבערצוגעבען
אַ שטוב
פון זאָפאָרט
ביי מ. ליפשיץ
פאָרזשעטשנאַ 10.

אנ'אנשטענדיגער
יונגע
פון בעסערע עלטערן מיט שול-בילדונג צו ביוראָ-אַרבייטען ווערט געזוכט.
צו מעלדען זיך ביי פירמע בערגער און פּלאַטוי
נאָוואָמיעסקאַ 3. 6465

אַ נייער
ווערט געזוכט
ביים קאַמאַשען-מאַכער
קילינסקיעגאַ 40
ביי ראַטקאָפּ.

---

3 שטיבען
מיט קוכען
צו פערמיטען אויף זשגאָוסקאַ גאַס. צו ערפאַהרען ביים ווירט געגענאיבער לעאָנאַרד'ס פּלאַץ.

ווייכטיג פאַר שניידער-מייסטער און קאָנפעקציאָנערען!

מיר טיילען מיט, אַז מיר האָבען געעפענט אַ געשעפט פון

שניידער-צודאַטען

וויקטאָריאַס	ראָסהאָר	ספּעציעל אָפּטיילונג פון
בעק	קעפּער	דאַמען
ערמעל-פוטער	סרויזע	הערערן
וואַלאַשאַנסאַ	מושלין	קינדער
אַלפּאַגאַס	לייווענד	פּנעפּף
זיידענע פוטערס	סאַמט-קעלנער	גאַרנע

געפינט זיך שטענדיג אויף לאַגער צו ביליגע פּרייזען אַ גרויסען אויסוואַהל
קומט און איבערציַיגט אייך!
מיט אַכטונג

BAZAR KRAWIECKI 8 נאָוואָמיעסקאַ 8
פראָנט געוועלב

אין הויז ווי עס געפינט זיך דאָס טוך-לאַגער פון בניטין מאַראַסאַ.

בעמ.: פאַר בעשטעלטע שניידער ספּעציעלען ראַבאַט.

טריקאָטאַזש-פאַבריק

רייטער-גאַס 3, טעל. 70-209

נעהמט אָן אויף לוין אויף די ביליגסטע פּרייזען.
אויף לאַגער רויה-שטאָפען, מערצעריזירטע, זיידענע און אַנדערע סחורות.

דער בעוואוסטער ערשטקלאַסיגער

פּענסיאָנאַט „עלבינגער" לאָסק ביי לאָדז

מאַכט בעקאַנט מײַנע ג' געסט, וועלכע ווילען זיך מיט מיר פערזענליך פערשטענדיגען, וועגען פּענסיאָנאַט, ווי אויך וועגען וואוינונגען מיט מיטאָגען, האָב איך בעשטימט דינסטאָג ד. 29/IV, מיטוואָך ד. 30/IV און דאָנערשטאָג ד. 1/V פערזענליך צו עמפּפאַנגען אין לאָדז, קאַמיענאַ 1 ביי מ' עפּשטיין פון 11—1 און פון 4—6 נ.מ.

מיט אַכטונג **עלבינגער, לאָסק.**

אַכטונג! „בית-לחם", ווסכאָדניאַ 68/70

זונטאָג, דעם 4-טען מאַי 1930, 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל (ווסכאָדניאַ 68/70) אַן'אויסערגעוועהנליכע

גענעראַל-פערזאַמלונג

מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:

1) וואַהלען פון אַ פאָרזיצענדען מיט 2 אַסעסאָרען, 2) טעטיגקייטס-בעריכט, 3) ביודזשעט, 4) וואַהלען פון אַ פּרעזידיום, פערוואַלטונג און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע.

אין פאַלס בײַ נישט גענוגענדע צאָהל מיטגלידער קומט פאָר די פערזאַמלונג דעמזעלבען טאָג, 6 אין אָוונט בײַ יעדע צאָהל מיטגלידער.

מ'בעט זעהר צו ערלעדיגען דעם בײַטראַג ביז אַ טאָג פאַר דער גענעראַל-פערזאַמלונג, אין פאַלס נישט, פערלירט דער מיטגליד דאָס וואַהל-רעכט.

די פערוואַלטונג. 6456

אַנ'אָרט צו שלאָפען
פאַר אייניגע יונגעלייט מיט אַ בעזונדערן איינגאַנג, בעקוועהם. צו ערפאַהרען קאַמיענאַ 18 וואוינונג 39. 6689

---

2 צימער און קוך
פון זאָפאָרט איבערצוגעבען אויפ'ן ערשטען שטאָק מיט באַלקאָן, אין צענטרום שטאָט. צו ערפאַהרען ווסכאָדניאַ 21 ביי סויפּמאַן טעל. 18804

קוואַליפיצירטע
רעפעזירקעס
צום זאָקען-מאַך ווערען פון זאָפאָרט געזוכט. ביי ציגנער פּעטער גאַס 8 אין פאָטער-געוועלב

---

2 צימער און קוך
מיט בעקוועמליכקייט, צענטרום, 1-טער שטאָק, גאַז און עלעקטריע, זאָפאָרט צו פּערדינגען טעלעפאָן 62-139.

אַ שאָפער
מיט גוטער פּראַקטיק קען זיך מעלדען ביי גאַמאַלינסקי קילינסקיעגאַ 97

אַ צימער
פאַר 1 אָדער 2 אַנשטענדיגע יונגעלייט איז זאָפאָרט איבערצוגעבען. צו ערפאַהרען פּעטריק. 28, וו. 10.

נויטיג אַ האַנד-מענש און אַ לערן-יונגעל צו אַ היטעל-מאַכער
פּיעטריקאָווער 88, אין קאָלאָניאַל-געוועלב אין הויף. 6472

דאַמען-שניידער געזעלען
ווי אויך גוטע האַנד-נייהערס קענען זיך מעלדען ביי י. שוואַרץ פּיעטריקאָווער 120

ZAWODOWE KURSY KIEROWCÓW SAMOCHODOWYCH FR. GRĘTKIEWICZA
ŁÓDŹ, Piotrkowska 111-Tel. 175-35.

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה
בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש, אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום

איבער דעם זאָלסטו נאָר קומען אין מיין
רעכטסקאָנסולענטע-ביוראָ צו ה' מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17
(זאַכאָדניאַ 52) טעל. 148-79
וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, געווי-סענהאַפט געשריבען אַלערליי בּיטעס: ציווילע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָלאַניעס, סלאַוווּלעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, וועגען דירות אין אורזשאַנד ראָזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
מיט אַכטונג
ד. מאַנעלאַ, רעכטסקאָנסולענט
פּעטריקאָווער 17.

עלטערן!

אין מײַן נאָכמיטאָג **חדר-שולע** הערעס אַנגעטאָט

קינדער, וואָס לערנען אין פּאָווּשעכנע שולען צו לערנען חומש, רש"י, תנ"ך, משניות, גמרא, חזום-טריע, ועדען און שרײַבען העברעאיש און יודיש בריוו וועלכע צונויפגעשטעלט. ס'ווערען אויך אָנגענומען אַנפאַנגער וואו ס'ווערט אויסגעלערנט פון 5 חדשים אויסגעלערנט גרינדליך דאַוונען. אַ שטרענג-רעליגיעזע ערציהונג! צוגענגליכע פּרייזען.

אַנשרײַבען טעגליך 4 ביז 7 אָוונט.

יחיאל דוד ראָזענפעלד
פּלאַץ וואָלנאָשטשי (נייע שטאָט) 6,
קוועער אָפּיצינע, רעכטס, 2. שט.

אַכטונג, פאַבריקאַנטען און סוחרים
פאַר רעפאָרמען און העמדהויזען

מיר נעמען אָן אויף לוין אויף קעטענשטול-שנעלליפער אַלעראַרט זיידען און בוימוואָלע טריקאָט, פאַר רעפאָרמען און דאַמען-וועש אין אַלע פערהאַנענע מוסטערן, אין פאַסען און גלאַטע. אויך נעמען מיר אָן זייד צום שפּולען אויף די נייעסטע אויסלענדישע שפּול-מאַשינען. פּינקטליכע און רעעלע בעהאַנדלונג

A. Kröning, Piotrk. 136, tel. 139-90.

די מעכאַנישע שלאָסעריי און שווייסעריי
פיהרט אויס זעמטליכע מאַשין-רעפּאַראַטורען, שווייסונגען, צופּאַסונג פון מאַשינען-טיילען מיט גאַראַנטיע און :—: געגען ביליגען פּרייז :—:

J. REDER, Łódź
11 קאָנסטאַנטינער 11 (רוג זאַכאָדניאַ)
פּריוואַט-וואוינונג: גדאַנסקאַ 20.

אַ מאַסען-מיטינג

רעל. אָרב. אָרג. „פּועלי-אגודת ישראל" אין לאָדז
היינט, זונטאָג, פ' תזו"מ, דעם 27-טען קוויטשען, פּינקטליך 3.30 נאָכם. קומט פאָר אין נייעם ענגלישען זאַל פּאָלודניאָוואַ 10

א.ד.ט.: „דער 1 מאַי — פאַרוואָס מ'דאַרף איהם נישט פייערען". מיט רעפעראַטען הערען טרויםמרעפּען די ח"ח: ה.-פרעזידענט פון פּא"י אין פּוילען ד"ר א. לאַנגלעבען (וואַרשאַ), ד. ה. זילבערשטיין, פ. לאַנדבערג, ל. שטשעקאַטש, פ. אַלטמאַן א. א. אַנטריטס 50 גר. פאַר אַרבייטסלאָזע—30 גר. פּונקט 4 אַ זייגער וועלען די טירען פון זאַל געשלאָסען! אַרבעטער און פאָלקס-מאַסען—קומט מאַסענווייז! אין מיטינג וועלען זיך אויך בעטייליגען דער פאָרזיצענדער פון דער פּא"י-עקזעקוטיווע ה' י. ל. אָרלעאַן (וואַרשאַ), וועלכער וועט האַלטען צופעליג אין לאָדז וועגען אַנ'אַקציע פאַר'ן ערשטען מלמדים-סעמינאַר אין פּוילען.

DR. MED. L. Pikielny

אורָאלָאג
ספּעציעל-אַרצט פאַר נירען, בלאָז און האַרן-קראַנקהייטען
8 NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אָן פון 4—7 אָוונט.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 87-126
ספּעציעל אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, אַלע אַרט פּאַלוציעס, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען
נעהמט אָן פון 8—2 נ.מ. און פון 5—9 אָוו.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַראָלירען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.
קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 81-27.
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, נאַרוטשאָ 17 פון 10—11 און פון 2—3

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט.
בּושעוושינער 11, טעלעפאָן 3763
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט.

ד"ר אימיך נאָז, האַלז, אויערן קר	4½—5½
ד"ר קפרשנער קינדער-קראַנקה.	9-11 3-4½
ד"ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	12—2
ד"ר לוביטש הויט און געשלעכט-קר.	12½—1½
ד"ר שמירנפלד נערווען און גײַסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	2—3
ד"ר שפּרלאָווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	4½—5½

פסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. ווי פּאָקען-שטעכן, קינסטליכע בערג-זון-באַשטראַהלונג, איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס, אויך פּערלאַנג היינמען אין שטאָט. און לאַבאָראַטאָריע הערען אַנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, אויך פּלאָמבירונג און בלוט.

אימפּפונגען געגען שקאַרלאַטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
אַ רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאַזשינסקי טעכניק פּלאָמבאַ
צאָהן-אַרצט 10—1 3—6
קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, מאָסטען א. ד. ג.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאָג

Ogłoszenie.

Magistrat m. Łodzi niniejszem podaje do wiadomości, że

CENY WĘGLA,

znajdującego się na składach miejskich przy ul. Węglowej No. 3 i 11 Listopada No. 107, zostały z dniem 1 kwietnia 1930 roku

obniżone do zł. 5.85

za centn. metr., przyczem węgiel można nabywać w dowolnych ilościach. 6374

Magistrat m. Łodzi.

Dr. med. LAJCHTER
צאָהן-כירורג
Chor. szczęk, dziąseł podniebienia, języka pit.
przeprowadził się na ZIELONĄ 9
Ip. front, tel. 149-65
od 1½—5 po poł.

Dr. ADAM GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און ליכטבעהאַנדלונג.
נעהמט אָן פון 4—7 אין אָוונט

בעקאַנטמאַכונג.
צוליב דעם, וואָס דאָס
חדר „בית תורה"
זשעראָמסקי (פּאַנסקאַ) 9-זאַוואַדזקאַ 48
איז פערגרעסערט געוואָרען, איז צוגעקומען פרייע פּלעצער, איבערהויפּט איז געוואונשען אַנפאַנגער פון 5 יאָהר אָן. צופרידענהייט איז געזיכערט!
פּרייזען צוגענגליך!
תלמידים ווערען אָנגענומען טעגליך אין חדר.
מיט אַכטונג
איינהאַבער **מרדכי שוואַרצאַק.**

צאָהן-אַרצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
Zawadzka 14, tel. 108-33
נעהמט אָן פון 10—2 און פון 4—7

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40— . . . . 60— 4
נאָכ'ן טעקסט—12— . . . . 18— 8
פאַר אַ מיליִמעטער-שורה. איבער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ 6–7 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען די אַנאָנסען איז דער פאַרלאַג נישט פאַראַנטוואָרטליך.
די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Ze Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.